No. 76. 1862.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Donderdag 26 Junij.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

Editie van woensdag avond 8 ure.

BINNENLAND.

Middelburg 25 Junij.

Door gedeputeerde staten dezer provincie is vastgesteld de volgende lijst der te behandelen zaken in de aanstaande [illegible], welke zal worden geopend dingsdag avond 1 julij.

1. Het verslag van gedeputeerde staten omtrent den toestand der provincie over 1861.

2. Het koninklijk besluit van den 14 december 1861, no. 66, houdende magtiging op gedeputeerde staten om, volgens het besluit der staten van den 7 november 1861, no. 14, van art. 1, hoofdstuk IX, op art. 14, hoofdstuk VIII der provinciale begrooting van de dienst 1862 af- en over te schrijven f 2320,10, of zoo veel minder als vereischt wordt, voor bij dat besluit toegekende renteloze voorschotten, tot verbetering der wegen.

3. Het koninklijk besluit van den 30 april 1862, no. 76, houdende toepassing van art. 36 der wet op het lager onderwijs in de gemeente St. Philipsland, voor zoo veel de gewone kosten van haar lager onderwijs betreft.

4. De brief van den minister van binnenlandsche zaken van den 13 december 1861, no. 132, 5e afdeeling, met beschikking op het nader adres van den gemeenteraad van Scherpenisse, om toepassing van voornoemd wetsartikel, ter zake van de gewone kosten van het lager onderwijs dier gemeente.

5. Een voorstel van gedeputeerde staten, betrekkelijk de *adressen van eenige gemeentebesturen, houdende* bezwaren tegen de voldoening der kosten van het provinciaal blad.

6. een voorstel van gedeputeerde staten, omtrent het adres van J. van den Heuvel, gewezen steigerschuitschipper te Breskens, om eene jaarlijksche toelage.

7. Een voorstel van gedeputeerde staten, betreffende de heffing van opcenten voor de kalamiteuse polders in 1863.

8. Eene mededeeling van gedeputeerde staten, omtrent de veerdammen te Hanswest en te Hoedekenskerke.

9. De verantwoording van gedeputeerde staten, wegens de enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven over 1860.

10. De begrooting der kosten van het provinciaal bestuur voor zoo veel het rijksbestuur is, voor 1863.

11. De begrooting der enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven voor 1863, met een voorstel van gedeputeerde staten, betreffende de te heffen opcenten op de grond- en personele belastingen ten behoeve der provincie.

12. Een adres van J. M. Ceelen, wed. van Hertum, om weder met eene gratifikatie te worden begunstigd.

13. Een adres van den gemeenteraad van St. Philipsland, om bijdragen der provincie voor de aansluiting der eilanden Schouwen en Duiveland en St. Philipsland aan de staatsspoorwegen.

14. *Adressen van onderscheidene schapenhouders op de* eilanden Zuid-Beveland, Tholen en St. Philipsland en Schouwen en Duiveland, om voorziening in hun bezwaar tegen het verbod der beweiding van de zeedijken des winters.

15. Het onderzoek der geloofsbrieven van herkozen en nieuw benoemde leden.

16. Benoeming van een lid van de eerste kamer der staten-generaal.

17. Benoeming van drie leden in het kollege van gedeputeerde staten, ten gevolge der gewone aftreding in dit jaar.

18. Benoeming van een buitengewoon lid in het kollege van gedeputeerde staten, volgens art. 89 der provinciale wet.

Gisteren hebben de herstemmingen plaats gehad voor leden van de tweede kamer der staten generaal in de kiesdistrikten Sneek, Zwolle, Amersfoort, Haarlem, Leiden, Middelburg en Roermond, waar geen volstrekte meerderheid verkregen was.

Te Sneek is gekozen het aftredend lid jhr. W. A. Lycklama à Nyeholt met 1025 stemmen. Mr. A. F. Jongstra bekwam 780 stemmen.

Te Zwolle gekozen mr. G. F. de Meester met 977 stemmen. Mr. G. Groen van Prinsterer bekwam 781 stemmen.

Te Amersfoort gekozen jhr. mr. H. A. M. van Asch van Wijck, aftredend lid, met 973 stemmen. De heer mr. H. Verloren van Themaat bekwam 698 stemmen.

Te Haarlem is gekozen de generaal-majoor van Mulken, met 456 stemmen; F. A. baron van Hall bekwam 393 stemmen.

Te Leiden is gekozen het aftredend lid G. H. baron Taets van Amerongen.

Te Roermond gekozen mr. P. L. de Lom de Berg, aftredend lid.

De tweede kamer heeft in hare zittingen van maandag en [illegible] de beraadslaging over het wetsontwerp betrekkelijk [illegible] van het tarief van regten op den in-, uit- en [illegible] voortgezet en ten einde gebragt. Met 46 tegen 20 [illegible] werd het wetsontwerp in de zitting van dingsdag [illegible] van de beraadslagingen maandag over dit onderwerp gevoerd geven wij een overzigt in het tot dit nommer behoorend bijvoegsel.

Gisteren is de diskussie over het wetsontwerp tot herziening van het tarief van regten op den in-, uit- en doorvoer ten einde gebragt. Even als in de vorige zitting zijn alle amendementen, waartegen de regering zich verklaarde, verworpen. De minister nam echter over eene wijziging van den heer Begram om den invoer van afval van rijstmeel vrij te [illegible] als een amendement van de heeren Idserda en Fransen van de Putte tot verduidelijking van de omschrijving van het artikel „siroop." De heer Cool trok zijn amendement op dit artikel toen in.

Op het artikel „vruchten" stelde de heer Wintgens voor het regt van 3 pct. te behouden en dit niet op 5 te brengen, verworpen met 35 tegen 28 stemmen, nadat de minister had doen kennen dat hij de formaliteiten voor den doorvoer aanmerkelijk had verbeterd en verligt.

Daarna werd het geheele art. 1, bevattende het tarief, goedgekeurd.

Op art. 2 hadden de heeren Heemskerk Az. en van der Veen een amendement voorgesteld, strekkende om te doen uitkomen dat de akcijnswet van 1833 op den buitenlandschen turf toepasselijk was. De minister liet de beslissing aan de kamer over, waarop de aanneming volgde met 35 tegen 26 stemmen.

De overige artikelen tot en met 19 werden zonder beraadslaagd goedgekeurd.

De diskussie over art. 20 omtrent het uitvoerregt op lompen nam het grootste gedeelte der zitting in. De heer Mackay stelde voor een uitvoerregt te behouden op oud touwwerk en vischwant ad f 1,50 de 100 pond. De heer Cool wilde het uitvoerregt van alle soorten van lompen op f 5 brengen en een uitvoerregt op beenderen en knoken leggen ad 50 cts. de 100 pond, in het belang der suikerraffinaderijen. Eindelijk wilde de heer Heemskerk Az. een uitvoerregt op rundvee ad 50 cts. het stuk en van hokkelingen en kalveren ad 10 cts. het stuk behouden, in het belang der schatkist en zoo als hij zeide, in het belang der volksvoeding. Krachtig werden deze voorstellen bestreden door den minister, de heeren van Hoëvell, van Bosse, Idzerda, Zijlker, Reinders en Fransen van de Putte. Zij deden uitkomen dat uitvoerregten nadeelig waren voor den invoer; dat de schatkist weinig zou worden gebaat; dat de volksvoeding wel door wegneming van akcijnsen, maar niet door zulk lang uitvoerregt kon worden bevorderd; dat alle staten uitvoerregten afschaffen, zelfs als zij het stelsel van bescherming nog huldigden. Dat hier een stap gedaan wordt op dien weg door een verminderd regt op de lompen te behouden als overgangsmaatregel en overigens het beginsel aan te nemen dat de uitvoer vrij is; dat bescherming van de papierfabriekanten onze grensbewoners demoraliseerde, omdat honderde kinderen voor het frauduleus vervoeren van lompen werden veroordeeld en het papier slechter werd, blijkens het besluit van den goeverneur-generaal om ander dan propatria papier op de bureaux te gebruiken. Eindelijk dat de kontrôle op den uitvoer van oud touwerk en vischwant onuitvoerlijk was.

Het eerste amendement Cool over de lompen werd verworpen met 47 tegen 19 stemmen.

Het amendement Mackay met 53 tegen 13 stemmen.

Dat van den heer Cool betrekkelijk beenderen en knoken met 54 tegen 12 stemmen, en dat van den heer Heemskerk met 47 tegen 19 stemmen.

Bij art. 25 nam de minister van den heer Hoynck eene verbetering van redaktie over.

Ten slotte werd de termijn waarop het tarief in werking zou komen bepaald op 1 november 1862. Het wetsontwerp wordt daarna aangenomen met 46 tegen 20 stemmen.

Tegen stemden de heeren: Meylink, de Brauw, Hoekwater, Gulje, de Poorter, Schimmelpenninck van der Oije, Jespers, Oomen, Taets van Amerongen, Beens, Hoffman, Wintgens, van Goltstein, van Asch van Wijk, van Lijnden, van Nispen van Sevenaer, Luyben, van Foreest, Bots en van Lidth de Jeude.

De heer de Poorter stelde daarna voor om het onderzoek der geneeskundige wetten in de sektiën uit te stellen tot na de behandeling der emancipatiewet, in strijd met hetgeen de centrale sektie deswege had beslist. Dit voorstel werd ondersteund door den heer Westerhoff, en bestreden door de heeren Dullert en van der Linden. Ten slotte echter werd het aangenomen met 35 tegen 23 stemmen.

Eindelijk stelde de heer van Nispen nog voor vooreerst het onderzoek in de sektiën uit te stellen van de wet op het middelbaar onderwijs. Wegens het ver gevorderd uur werd de *diskussie over dit voorstel verdaagd tot den volgenden morgen ten 11 ure.*

In deze zitting zijn de afdeelingen vernieuwd, en zijn tot voorzitters benoemd de heeren Dullert, Duymaer van Twist, Heemskerk Bz., Mijer en van Lijnden; tot onder-voorzitters de heeren Mackay, Westerhoff, Delprat, Ter Bruggen Hugenholtz en Storm van 's Gravesande; tot leden van de kommissie voor de verzoekschriften de heeren Blom, Oomen, Fransen van de Putte, Van Diggelen en Dumbar.

Voorts is nog ingekomen een wetsontwerp tot onteigening van perceelen voor den aanleg van den staatsspoorweg Breda tot Tilburg.

Heden is het voorstel van den heer van Nispen, strekkende om het onderzoek in de afdeelingen van het wetsontwerp tot regeling van het middelbaar onderwijs eerst te doen aanvangen na den afloop der beraadslaging over het wetsontwerp tot *opheffing der slavernij in de nederlandsche West-indische* koloniën en na onderzoek van die tot regeling van het geneeskundig staatstoezigt, met 34 tegen 29 stemmen verworpen.

Van de bij de tweede kamer ingediende wetsontwerpen tot *regeling van het geneeskundig staatstoezigt,* waarvan we reeds in ons vorig nommer met een enkel woord melding maakten, geven wij thans in het bijvoegsel een meer volledig overzigt.

De gemeenteraad alhier hield heden middag de aangekondigde zitting. Daarin zijn o. a. ingekomen eene missive van den heer Z. Snijder, die, hoezeer van zijne ernstige ziekte hersteld, uit hoofde van zijn gevorderden leeftijd, genoodzaakt is te bedanken voor zijn lidmaatschap van den raad, welke missive met leedwezen voor kennisgeving is aangenomen.

Voorts twee adressen om in aanmerking te komen voor de vervulling der vakature van opzigter bij de stedelijke fabrikage, ontstaan door de benoeming van den heer C. Krijger tot gemeente bouwmeester. Deze adressen, waarop later zal worden gelet, zijn van de heeren C. L. van Sorge en P. Sonius.

Aan het verzoek der firma Robbé & comp., koncessionarissen der gasverlichting, tot juiste bepaling van den aannemingstermijn, waaromtrent bij het kontrakt geen zekerheid bestond, is voldaan door te bepalen dat het kontrakt van kracht is tot 30 junij 1882, en mitsdien verlengd met 8½ jaar.

In het nommer dezer courant van jl. zaturdag deelden wij de onderscheidingen mede welke door het hoofdbestuur der Zeeuwsche maatschappij van landbouw en veeteelt aan verschillende inzenders op de gehouden tentoonstelling waren toegekend. Daarbij meldden wij dat ook een zilveren medalje was toegewezen aan D. Hoike Jz. te Bommenede, voor een *vierschaar, handwerktuig tot het maken van geulen voor boonen,* haver enz.. dit moet echter zijn A. van der Have te Oosterland.

---

* Uit Groningen schrijft men ons 21 dezer:

„Te dezer gemeente is het bestuur gevestigd van eene vereeniging, die van veel belang, maar naar onze meening niet genoegzaam bekend is, weshalve het ons wel der moeite waard schijnt, de aandacht uwer lezers er op te vestigen.

„De vereeniging die we op het oog hebben is die tegen het *pauperisme. Ze werd in november 1850 opgerigt en stelt zich* ten doel, naast de pogingen die door kerk en staat worden aangewend, door onderling overleg te geraken tot de kennis van de beste middelen ter bestrijding van verarming en armoede. Zij tracht een gewenschten band tot stand te brengen tusschen alle bijzondere personen, vereenigingen of korporatiën, die de geldelijke verheffing en de welvaart van de geringere standen pogen te bevorderen.

„Zeer praktische menschen hebben wel eens gevraagd, wat de vereeniging sinds haar ontstaan heeft gedaan, of zij nieuwe instellingen heeft in het leven geroepen, of zij onderwijs doet geven en werk verschaft?

„Het antwoord is, dat zij niets van dat alles heeft gedaan, dat zij het ook niet wil, omdat dit buiten haren werkkring ligt. In de overtuiging dat kennis magt is, zocht men steeds met het oog op ons vaderland, tot vollediger wetenschap te geraken van de oorzaken die armoede verwekken, en van de middelen, waardoor men het toenemen van pauperisme kan tegen gaan. Een vereenigingspunt te vormen, waar mannen, die door praktijk of studie hunne gedachten voortdurend op de armoede vestigen, hunne ervaring en de resultaten hunner overdenkingen kunnen mededeelen, en daarover van gedachten kunnen wisselen, — ziedaar, wat de vereeniging tegen het pauperisme zich voorstelt en wat zij sedert 12 jaren heeft gedaan.

„Wanneer men de verslagen der vergaderingen dezer vereeniging nagaat, dan blijkt het, dat alle belangrijke punten die op het pauperisme betrekking hebben, besproken en niet zelden met kennis van zaken en scherpzinnigheid toegelicht werden.

„Behalve de groote vragen van den dag, of de armenverzorging door den staat, de kerk dan wel door partikuliere vereenigingen moet geschieden, en door wie de verarming het best kan worden tegengegaan, werden er ook onderwerpen van minder ingewikkelden aard behandeld. Men zal in de verslagen niet weinig wenken aantreffen omtrent de verbetering van den gezondheidstoestand, de vermeerdering van gezond voedsel voor de geringere klassen, de verbetering van hare woningen, een beter gebruik maken van de bronnen der nijverheid, het verloren gaan van stoffen, die, behouden, tot vermeerdering van welvaart kunnen worden aangewend. Door de bespreking van dit laatste punt werd de aandacht

van het gemeentebestuur te Groningen nog eens weder, en met het gunstigste gevolg, gevestigd op het verzamelen van ier, dat thans een rijke bron van inkomsten voor deze gemeente is.

„Herhaalde malen werden opmerkingen medegedeeld over de werking en toepassing van de tegenwoordige wet tot regeling van het armbestuur, en het vóór en tegen met de middelen tot verbeterde werking, ernstig onderzocht. In de vergadering van den 19 dezer werd dit laatste punt weder ter sprake gebragt. Men was het eens dat het beginsel, waarop de wet rust: „armverzorging door den staat moet alleen daar plaats hebben, waar de kerkelijke en bijzondere liefdadigheid te kort schiet," allezins goed te keuren is. Uit de verdere diskussiën over de armenwet bleek wederom, dat het volkomen onmogelijk is over hare werking een oordeel te vellen, steunende op statistieke gegevens, omdat deze steeds onjuist zijn.

„Het is niet mogelijk — en evenmin noodig — al de belangrijke mededeelingen en beschouwingen te vermelden, die over dit punt in het midden werden gebragt, ik ga daarom over tot het tweede punt van het programma der laatste vergadering, dat in deze woorden was vervat: „over de voor- en nadeelen van vereenigingen van en voor arbeiders." Een der leden wees op den grooten invloed, dien de onderlinge vereeniging van arbeiders kan uitoefenen op de verbetering van het lot der lagere klassen, vooral in die plaatsen, waar een talrijke bevolking van werklieden aanwezig is. Hij wees op het voorbeeld vooral van Engeland en Duitschland, waar deze associatiën volgens het oordeel van de fabriekanten en andere ooggetuigen een zeer weldadigen invloed hebben. Onder deze vereenigingen verdienen vooral genoemd te worden de arbeiderswinkels, — zoo als er thans een te Amsterdam wordt opgerigt, — de magazijnen tot aankoop van grondstoffen voor de uitoefening van verschillende ambachten, de onderlinge begrafenis-, ziekte- en overlevingskassen. Het groot nut van dergelijke inrigtingen is vooral gelegen in de omstandigheid, dat ze voor de arbeidende klassen het vooruitzigt openen, door eigen inspanning en kracht tot beteren staat te geraken en hen hierdoor aansporen tot spaarzaamheid en vlijt, terwijl daarentegen vele middelen, door anderen aangewend in het belang der mindere klassen, al zeer ligt de zorgeloosheid van deze in de hand werken.

„Na eenige diskussiën over dit punt werd eene mededeeling gedaan over het wenschelijke van goede tooneelvoorstellingen voor het volk, welke zeker tot de nuttigste volksvermaken behooren.

„Van verdere werkzaamheden wil ik alleen nog vermelden een rapport, namens eene daartoe benoemde kommissie uitgebragt, betreffende de vraag, of het voor de gemeente Groningen wenschelijk is, dat daar eene brood- en meelfabriek worde opgerigt? Het antwoord was bevestigend, en wel op deze gronden. De volksvoeding is eene zaak van groot belang voor de geheele maatschappij. Tot staving hiervan een enkel voorbeeld uit de algemeene statistiek. In het jaar 1846 mislukte de oogst in het grootste gedeelte van Europa en het jaar daarna kenmerkte zich door grootere sterfte, door minder geboorten en huwelijken en door een groot aantal misdaden gepleegd tegen den eigendom. Dit moet hoofdzakelijk worden toegeschreven aan de gebrekkige voeding van de mindere klassen in de meeste landen van ons werelddeel. De voeding der arbeidende klasse bestaat in deze gemeente, gelijk elders in ons land, hoofdzakelijk uit aardappelen en brood. De aardappel bevat gemiddeld weinig meer dan 2½ pct. voedende bestanddeelen, zoo dat bijna alles aankomt op het roggenbrood. Het is derhalve van niet weinig belang, dat dit goed bereid en niet te duur verkocht wordt. En toch is het vermengen van het brood met te veel zemelen en water een niet ongewoon verschijnsel. Eene meel- en broodfabriek levert vele voordeelen op. Zij kan het brood goedkooper geven dan de gewone bakker, en de kooper heeft daarenboven meer waarborg, dat het bereid is met graan van de beste hoedanigheid, daar bij zulk eene inrigting steeds eene onafhankelijke kommissie behoort te zijn, belast met de keuring van graan, meel en brood.

„Meerdere bijzonderheden aangaande dit verslag en de andere werkzaamheden der vergadering zal men kunnen vernemen, wanneer de derde aflevering van den jaargang 1862 van het Tijdschrift voor het armwezen in het licht zal zijn verschenen."

De japansche gezanten bragten jl. vrijdag een bezoek aan Rotterdam, waar zij des morgens ten tien ure in den koninklijken wagon van den gewonen trein aankwamen. Na bij hunne aankomst door het gemeentebestuur gekomplimenteerd te zijn, nam men in open rijtuigen plaats en begaf men zich door verschillende straten naar de Oosterkade, om met de daar liggende stoomboot Joinville, ruim versierd met japansche en nederlandsche vlaggen, naar Fijenoord over te steken. Op dien togt werd aan het gezantschap eene kommissie uit de kamer van koophandel en fabrieken voorgesteld, waarbij van weerszijden de hoop werd uitgedrukt dat de oude betrekkingen tusschen de twee rijken nog zouden toenemen.

Te Fijenoord was alles uiterst net versierd. In het bijzonder muntte uit eene groote tent, waarin japansche wapenschilden waren aangebragt boven geschilderde bloemenguirlandes, door de symbolen des koophandels vereenigd, waarop in japansche karakters te lezen stond: Welkom, welkom! Daaronder hing een banier met het gouden opschrift: Nederlandsche stoomboot-maatschappij, tusschen twee wapenborden met de namen Holland en Japan. Deze tent was voorts even als de smaakvolste salon ingerigt en bevatte eene goed voorziene buffettafel, waarvan de gezanten bij hunne aankomst gebruik maakten; voorts onderhielden zij zich met de talrijke menigte, bezigtigden eenige plannen en teekeningen en bezochten vervolgens de werkplaatsen. Met de meeste belangstelling bezigtigden zij de smederij, gieterij, draaijerij, ketelmakerij, bankwerkerij enz., en waren zeer ingenomen met eene hen door de werklieden in een japansch opschrift gebragte hulde. — In de tent teruggekeerd bragt de direkteur-ingenieur der Nederlandsche stoombootmaatschappij een afscheids toast uit, met de volgende woorden: „Japan en Nederland, Nederland en Japan" „waren sedert eeuwen goede vrienden. Wat hier aan Japan werd afgeleverd, men kon er staat op maken dat het goed werk was en dat de nederlandsche leveranciers eerlijk te werk gingen. Had men in ons vaderland altoos prijs gesteld op bestellingen uit Japan, in het bijzonder was dit ook het geval met het établissement op Fijenoord, alwaar men hoopte zich op voortdurende leverancïen aan Japan te mogen beroemen." Deze toast werd beantwoord met de verzekering dat zij zoo veel mogelijk de gelegenheid zouden zoeken om de vriendschap met Nederland te onderhouden, waarbij zij opmerkten dat alle belangrijke in hun land aanwezige machineriën op Fijenoord waren vervaardigd, waarom zij wenschten dat het Fijenoord wel mogt gaan.

Te Rotterdam teruggekeerd bragten zij een bezoek aan het oostelijk stoomgemaal en aan de inrigting voor doofstommenonderwijs. Hier sprak een tienjarig knaapje hen duidelijk toe met de woorden: „De leerlingen der rotterdamsche school voor doofstommen heeten u hartelijk welkom in ons dierbaar vaderland, ook welkom in de ons zoo dierbare woonplaats, maar vooral welkom in de school, waar ons de grootste weldaden worden bewezen. Geachte vrienden onzer voorvaderen, nog een maal: met eerbied en met hartelijke vreugde heeten wij u welkom!" Met gespannen aandacht werd dit en de verdere proeven der leerlingen door de gezanten aangehoord. Daarna werden bezigtigd: het gemeente ziekenhuis op den Coolsingel, het museum Boymans, het Bataafsch genootschap en het westelijk stoomgemaal. Van daar begaf men zich naar het gebouw der Koninklijke nederlandsche yacht-club, waar een déjeuner-dinatoire werd aangeboden, waaraan de geleidende kommissie, vele leden van den gemeenteraad, de heer van Oordt enz. deel namen.

Na het Yacht-club gebouw te hebben verlaten, werd het gezantschap door het Park gereden, en opmerkzaam gemaakt op het standbeeld van den beminden volksdichter Tollens, en voorts op de schilderachtige partijen, welke de schoone aanleg van dat lustoord aanbiedt. Na een en ander stapvoets te hebben opgenomen, reed men spoorslags naar de Diergaarde. Daar trokken de verschillende dieren, en niet het minst de voedering der vleeschetende, de gespannen aandacht van het gezantschap.

Aan het station teruggekeerd betuigden de gezanten hunne tevredenheid en dank voor alles wat zij hadden gezien en genoten, en vertrokken vervolgens weder naar de residentie.

Gisteren namiddag bezocht het gezantschap de Koninklijke nederlandsche fabriek van gouden en zilveren werken van den heer van Kempen te Voorschoten.

Met de meeste belangstelling werden de smelterij, pletterij, machine- en soldeerkamers, benevens de lokalen van de draaijers, slijpers, bruineerders, drijvers, monteerders enz. bezigtigd, terwijl ook de geëxposeerde teekeningen en modellen zeer werden geroemd. Van dit bezoek teruggekeerd werd den gezanten nog menige verrassing in het woonhuis bereid en door den eigenaar een souvenir aangeboden voor den keizer van Japan, bestaande in de beeldtenis van onzen koning, welk geschenk hoogst welwillend werd aangenomen.

Heden zal het gezantschap Amsterdam bezoeken en de merkwaardigheden aldaar en in den omtrek bezigtigen.

Men schrijft uit 's Hertogenbosch, 21 junij. In de maand augustus van het vorige jaar was de 1e luitenant der artillerie A. J. C. d. R. uit zijne garnizoensplaats Bergen-op-Zoom verdwenen, zonder dat iemand wist waarheen, waarheen, en zonder eenige orde op zijne zaken gesteld te hebben. Op last van den krijgsraad werd hij tot vier malen toe op de gebruikelijke wijze ingedaagd, doch liet niets van zich vernemen. Gisteren echter kwam hij zich vrijwillig als deserteur aanmelden. Naar zijn zeggen moet hij zijn eigenmagtig genomen verlof in Algiers hebben doorgebragt, en daar als soldaat bij het fransche vreemden-legioen gediend hebben.

Den 22 dezer is te Vlaardingen de eerste haringjager aangekomen, aanbrengende 18 ton maatjes en 10 ton vollen haring.

Gemengde berigten.

Te Berlijn heeft zich eene vereeniging gevormd met het doel om zoowel de kleine als groote straten bij groote zomerwarmte dagelijks herhaalde malen te besproeijen. — Dezer dagen werd te Downton nabij Salisbury in Engeland een bejaard man begraven, wiens vader in drie verschillende eeuwen had geleefd: in het jaar 1698 onder William III geboren, stierf hij in het jaar 1801 onder de regering van George III. — Voor de inrigtingen van onderwijs heeft de heer Thomas te Parijs eene nieuwe hemelkaart uitgegeven, die drie ned. ellen middellijn heeft en derhalve de belangrijkste sterren duidelijk kan voorstellen. Zij is vervaardigd om tegen de plafonds der leervertrekken te worden geplaatst, waaraan aldus, bij de beperktheid van de wanden der scholen om al het noodige te bevatten, eene nuttige bestemming wordt gegeven. — Te Manchester wordt eene ijzeren brug vervaardigd, bestemd om te dienen voor het passeren van spoortreinen, rijtuigen en voetgangers over de Jumna bij Delhi; deze brug zal bestaan uit 12 bogen, ieder ter wijdte van 216 voet. — De keizer van Frankrijk vermaakt zich thans op de vijvers van Fontainebleau door zich te oefenen op waterschoenen. Voor den kroonprins is een geblindeerd fregat vervaardigd, vijf el lang, en voorzien van machine, masten, zeilen, geschut, enz. Tot groote ontsteltenis der beroemde karpers van Fontainebleau, hooren zij ieder oogenblik het geschut bulderen van den Lilliputschen Merrimac. De keizerin maakt met hare hofdames watertogtjes in sierlijk vergulde roeibootjes, notendopjes genaamd. — Te Kruiningen heeft gisteren nacht een ongeval plaats gegrepen dat algemeene deelneming verwekt. Zoo als men weet, zijn vrij algemeen de slaapplaatsen der plattelands bewoners vrij hoog boven den beganen vloer. De jeugdige herbergiersvrouw, moeder van een kind die voor de bedstede te slapen lag, en ten tweeden male hoog zwanger, wilde in den nacht haar kind helpen. Zij bediende zich daartoe van een stoel vóór de bedstede geplaatst; ongelukkig kantelt de stoel, de vrouw valt en is op het zelfde oogenblik een lijk.

BUITENLAND.

Algemeen overzigt.

Volgens den Moniteur universel kunnen eerst op het einde dezer maand depeches worden verwacht van den generaal Lorencez omtrent den toestand der fransche troepen in Mexiko. Intusschen las men gisteren in het officiëel dagblad „dat te Washington geen enkel berigt was ontvangen van later dagteekening dan dat waarbij het gevecht van Puebla werd vermeld. Het gerucht dat de franschen op Vera-Cruz zouden zijn teruggetrokken kan dus als van allen grond ontbloot worden beschouwd.

Terwijl men derhalve omtrent de mexikaansche aangelegenheden in het onzekere verkeert, ontbreekt het niet aan geruchten, waaruit zou blijken dat de aanhangers van Almonte niet schitteren dan door hun afval van de almontistische partij. De generaal Marquez zou zelfs hebben doen weten aan den overwinnaar der franschen te Puebla, den generaal Saragoza, dat hij hem met zijne troepen zou bijstaan in de verdediging dezer stad tegen de fransche troepen. Mogt ook in Mexiko het binnendringen des vijands het sein wezen der vereeniging van alle partijen onder één standaard, dan gelooven wij dat Frankrijk eene onmogelijke onderneming heeft begonnen, en Mexiko met zijn vreesselijken bondgenoot: de aan het klimaat eigene ziekte, bestand is tegen elk fransch leger voor zoo ver dat aan dien bondgenoot mogt ontkomen.

De diplomatieke stukken, dezer dagen aan het engelsch parlement medegedeeld, hebben stof geleverd tot eenige artikelen in La presse, waaruit blijkt, dat het mexikaansche gouvernement nooit geweigerd heeft omtrent de grieven der bondgenooten te onderhandelen, zoo die slechts den geringsten schijn van gegrondheid hadden, maar dat de fransche regering, niettegenstaande alle tegenwerpingen van Engeland steeds de erkenning heeft gevorderd van de schandelijkste handelwijze, die men zich kan voorstellen. Het betrof namelijk eene leening van 750,000 dollars door zekeren Jecker aan Miramon gedaan, weinig tijds voor diens val. Men herinnert zich dat de generaal Miramon na in het door burgeroorlogen verscheurde Mexiko als aanvoerder eener partij gestreden en zelfs de stad Mexiko bestormd te hebben, het vroegere hoofd der regering, Zuloaga, weder op den troon plaatste, en van hem een stroman makende zelfs de teugels van het bewind voerde.

Deze Miramon dan, had voor die leening titels uitgegeven van mexikaansche schuldbrieven, ter waarde van 15 millioen. Volgens de Kölnische Zeitung hadden nu degenen, welke deze leening hadden gesloten aan den franschen gezant Dubois de Saligny eene som van 600,000 dollars (1½ millioen nederlandsche guldens) beloofd, als hij de erkenning dezer leening bewerkte of de herstelling van de regering van Miramon. Mogten al deze bijzonderheden waarheid bevatten dan wordt er een zonderling licht verspreid over deze mexikaansche expeditie, thans voortgezet voor „de eer der fransche vlag."

In verband met dit alles komt ons eene mededeeling in Le temps niet onbelangrijk voor, volgens welke de keizerlijke regering den heer Dubois de Saligny zou hebben terug geroepen om te worden ingelicht over bijzonderheden betrekkelijk de mexikaansche aangelegenheden.

De franschen hebben, volgens berigten uit Engeland ontvangen, eene rugwaartsche beweging gemaakt; bij Oribaza had een gevecht tusschen de aanhangers der reactionaire en liberale partij plaats gehad, waarbij de eerstgenoemde door de franschen werden ondersteund en de overwinning onbeslist bleef.

Terwijl thans het nieuw hessisch ministerie, — hoewel niet zeer naar den zin van Pruissen zamengesteld, als uit aanhangers der konstitutie van 1860 bestaande,— de kieswet van 1849 en de konstitutie van 1831 hersteld heeft, moet Pruissen zich thans voor het oogenblik ten minste daarmede te vreden stellen. De Kreuzzeitung deelt dan ook mede dat voorloopig het zamentrekken van troepen gestaakt is, tegenover welk berigt zeer zonderling dat van de correspondance Havas staat, volgens hetwelk de pruissische troepen op 28 junij uit Wesel op hessisch grondgebied waren gerukt. Dit laatste te meer daar volgens een telegram uit Kassel van gisteren de generaal von Bardeleben met eene zending naar Berlijn is vertrokken om een brief van den keurvorst te overhandigen, waarvan het doel is om de diplomatieke betrekkingen tusschen de beide landen weder aan te knoopen.

De toestand van het russische rijk gaat alle beschrijving te boven. Om de hervormingen, die men wil tot stand gebragt zien te bewerken, handelt eene partij aldaar volgens den jezuïtischen regel, het doel heiligt de middelen, en schijnt dezen tot het uiterste te willen doorvoeren, daar men aan de regering heeft doen weten, dat, als brandstichtingen niet helpen men tot vergiftigingen zijne toevlugt zal nemen. Natuurlijk staat bij zulk eene afschuwelijke toestand des lands alle handel stil en wordt de telegraaf onophoudelijk door de kooplieden gebruikt om tegen-orders te geven omtrent verzendingen van goederen.

Koning Leopold van België heeft eergisteren morgen weder eene operatie ondergaan, die goed is afgeloopen. Men hoopt dat ten gevolge hiervan de steen, die den lijder de verschrikkelijkste pijnen deed verduren, geweken is. De heer Civiale zal in allen gevalle nog eenigen tijd blijven om den zieke dagelijks te kunnen gadeslaan.

Oostenrijk.

Te midden van de verspreiding der denkbeelden, volgens welke de italianen in het bezit van hunne hoofdstad moeten geraken; te midden van de overal meer en meer doordringende liberale denkbeelden, ziet men hier en daar, wat den europeschen hemel nog te bewolken [illegible]

gaan door te laten, voortdurend pogingen aangewend om den voortgang, het linieschip — zoo als een onzer hollandsche schrijvers het uitdrukt — dat met volle zeilen op de golven der tijden voortgaat, met een katoenen draad tegen te houden. Er zijn nog zoo velen die dat schip — om dit beeld te blijven doorvoeren — als „den vliegenden hollander" beschouwen, die als zinsbegoocheling indrukwekkend en prachtig is, maar eigenlijk een schim blijkt te zijn. De geschiedenis leert echter geheel anders, en als afspiegeling van het verleden der menschheid, bevat zij tevens de elementen der toekomst in zich. Terwijl eenmaal Gregorius VII de aloude stad der zeven heuvelen tot het hoofd der wereld had gemaakt, is langzamerhand dit overwigt verminderd en thans heeft men in de laatste tijden eene romeinsche kwestie zien ontstaan. De oplossing dier kwestie door velen in het belang der europesche rust gewenscht, wordt echter door sommigen tegengewerkt. Dezer dagen werd nog in eene zitting van het huis der heeren in Oostenrijk, bij gelegenheid van de diskussiën over het budget van buitenlandsche zaken, de wereldlijke magt heftig verdedigd door den graaf von Rechberg en den kardinaal-aartsbisschop van Weenen, Rauscher. De eerste steunde daarbij op hetgeen de heer Disraëli in het engelsche parlement gezegd had, welke redevoering intusschen niet ten doel had gehad de wereldlijke magt te verdedigen, doch slechts de onafhankelijkheid van den paus, welk laatste echter zeer goed van het eerste is af te scheiden, maar door welke afscheiding de oostenrijksche regering natuurlijk haren invloed op de italiaansch-pausselijke aangelegenheden verliezen zou, die zij wegens de onder haren invloed voorbereid wordende oplossingen van de verschillende kwestiën in dat gedeelte van Europa tot allen prijs zal willen behouden.

In deze zelfde zitting is ook het konkordaat besproken, waarin, zoo als wij vroeger mededeelden, eenige wijzigingen zouden worden gebragt, omtrent de gemengde huwelijken en het overgaan tot andere gezindheden. Ook hier heeft de graaf von Rechberg zich tegen verklaard en betoogd dat er geene verandering in dit traktaat kon worden gebragt dan in gemeen overleg met den paus.

Het budget van buitenlandsche zaken, ten gevolge waarvan alle deze punten en kwestiën werden besproken, is daarop ten slotte aangenomen.

— Volgens eene beschouwing van Le temps zou Oostenrijk de oostersche kwestie niet gaarne in den tegenwoordigen tijd op het staatstooneel weder zien te voorschijn treden, en zich thans genoeg bezig houden met de bewegingen, welke plaats hebben onder de Donau-bevolkingen. Deze gezindheid van de oostenrijksche regering schijnt te zijn gebleken uit eene gedachtenwisseling per telegraaf tusschen de groote mogendheden, ten gevolge der laatste gebeurtenissen in die streken.

Frankrijk.

Le Temps bevatte dezer dagen het volgende artikel betrekkelijk de pausselijke allocutie en het antwoord der bisschoppen:

„Alles in de wereld heeft eene verandering ondergaan sedert de uitvinding der boekdrukkunst, sedert de renaissance, sedert de hervorming, behalve de staatkunde en rethorica van den heiligen stoel. Het hof van Rome is in waarheid onveranderlijk; het wil naar niets luisteren en wil geene enkele minnelijke schikking. Daarop beroemt het zich, maar de geschiedenis bewijst dat dit juist hare zwakheid is. Het beschouwt zich zelf als een rots, maar die rots wordt aanhoudend in hare grondvesten verzwakt door de magt van den nieuweren tijd, die haar van alle kanten meer en meer blijft aanvallen. De ongelooflijke ambitie van Rome blijft bestaan terwijl zijne magt vermindert. Sedert Rome door Gregorius VII en Innocentius III de wereld beheerschte, meent het daartoe het regt te hebben om dit thans nog werkelijk uit te oefenen. Iedere eeuw heeft echter een gedeelte dezer soevereiniteit vernietigd; het hof van Rome stoort zich niet daaraan; de vooruitgangsperioden der geschiedenis zijn in zijne verbeelding slechts tijdelijke overwinningen van de hel; het ziet volken van het wereldtooneel verdwijnen, opvattingen veranderen, maar blijft rustig; de afgedwaalden zullen wel terugkomen! maar intusschen spreekt het over hen de vervloeking uit, met een zelfvertrouwen dat eigen is aan de regtbank der regtvaardigheid en der waarheid.

„Die vervloekingen hebben echter reeds zoo lang en zoo dikwijls gebulderd, zijn altijd zoo in de zelfde termen vervat geweest dat zij het karakter hebben aangenomen van eentoonigheid en werktuigelijkheid en het onmogelijk is daarin meer het ware gevoel der kracht te zien uitgespoken. Die onveranderlijkheid is tot zelfs in de woorden zigtbaar, van welke men zich bedient, en juist daarin kan men het best zien hoe ijdel onder de stervelingen de aanspraak op onveranderlijkheid is. De woorden en uitdrukkingen eener taal verzwakken en verminderen door het gebruik; de geest wil telkens de wijze waarop zij zich uit veranderen; de krachtige uitdrukking van den eenen dag is eene onbeteekenende op den volgenden.

„Het hof van Rome is echter zoo zeer doordrongen van de eigenschap der onbeweegbaarheid, dat het die natuurwet der vergankelijkheid niet kent; dat het sedert eeuwen onveranderlijk put uit het zelfde woordenboek, wij zouden bijna zeggen uit het zelfde magazijn van tooneeldekoratiën, het zelfde gevaarte van verwenschingen en vervloekingen.

„Van daar dat die banvloeken het geluid van oude sloten hebben en dat de overtreffende vergelijkingstrap, waarvan het zich tegen alle regelen van goeden stijl en ware welsprekendheid bedient, even versleten is als zij zich als uitdrukking van hooge verontwaardiging wil doen voorkomen. De gedachte is somtijds zoo weinig in deze soort van rethorica gelegd, men heeft daarbij niets dan slechts woorden zamengevoegd, dat de zin zeer na aan onzin begint te grenzen. Wat zijn bijv. *bijna* goddelijke wonderen waarvan men in het adres der bisschoppen spreekt, die den bovenaardschen oorsprong moeten te kennen geven der wereldlijke magt? Wij weten wel dat de bisschoppen latijn spreken en dat in het latijn *bijna* goddelijke wonderen van eene *bijna* ciceroniaansche welsprekendheid getuigen, maar dat neemt niet weg dat de uitdrukking op theologisch standpunt een barbarisme is.

„Dit barbarisme is onwillekeurig; maar in dat zelfde adres zijn er andere die dit waarschijnlijk niet zijn. Om de vergelijking van den stoel van St. Petrus nog meer op te luisteren hebben de bisschoppen zeker ook goedgevonden om het wonder der nederdaling van den heiligen geest geheel en al in beslag te nemen ten voordeele van dien apostel. Deze opvatting is volstrekt niet overeenkomstig met den bijbelschen tekst en even nieuw als de eigenwaan der bisschoppen om te Rome „de verschillende volken te vertegenwoordigen, waartoe zij behooren." Frankrijk heeft slechts één vertegenwoordiger te Rome en dit is zijn gezant, thans de markies de Lavalette, bij wien zich de opvattingen betrekkelijk de gezindheid van het hof van Rome, — reeds volledig na zijne eerste zamenkomsten met den kardinaal Antonelli, — zich slechts zeer hebben kunnen versterken door de lezing van de pausselijke allokutie en het adres der bisschoppen.

„De fransche regering moet nu meer dan ooit overtuigd zijn dat men niet kan onderhandelen met het hof van Rome. De geest van den nieuweren tijd heeft geen afkeer van transactiën; zij weet dat het gebouw der geschiedenis daarmede geplaveid is. Het hof van Rome wil er echter niet toe overgaan; het redeneert noch op diplomatieke noch op andere wijze; het verkondigt zijn wil slechts onder bedreigingen. Wat zijn rol bederft, is dat die grootsche houding de bescherming noodig heeft der fransche bajonetten. Hoe zouden wij, vragen zich de bisschoppen, „zonder de wereldlijke magt naar Rome hebben kunnen komen om deze belangrijke kwestiën te bespreken?" En wat zal er van de wereldlijke magt worden, niettegenstaande de *bijna* goddelijke wonderen waardoor zij gevestigd is, als Frankrijk zijne troepen zal hebben terug geroepen?"

— Het wetgevend ligchaam heeft in de zitting van 23 junij in plaats van met de diskussiën aan te vangen over de mexikaansche aangelegenheden, de behandeling van het budget voortgezet. Een voorgesteld belasting-wetsontwerp op de rijtuigen is na eene levendige beraadslaging naar de kommissie teruggezonden. Deze handelwijze, welke bijna met eene verwerping van het ontwerp is gelijk te stellen, was het gevolg eener stemming, waarbij 173 tegen 73 leden zich daarvoor verklaarden. In de zitting van gisteren is het verhoogde regt op den suiker aangenomen met 190 tegen 36 stemmen.

— Het dagblad Le monde sprak dezer dagen van een „naief stuk" dat door den minister van binnenlandsche zaken in Rusland aan den raad van state zou zijn aangeboden om de telegrammen zelf te leveren aan Reuters agentschap, ten einde voor te komen dat er verkeerde of voor de regering vijandelijke berigten in de vreemde dagbladen werden overgenomen. Het nommer van Le monde waarin dit voorkwam werd aan den heer Valoujef gezonden, die daarop antwoordde: „ik dank u voor de mededeeling. Er is echter iets dat nog meer naief is dan het stuk dat men door mij gesteld meent, namelijk de opvatting van hen die in dit denkbeeld verkeeren."

— De keizerlijke regering heeft den heer Mercier, gezant te Washington naar Parijs geroepen, waarschijnlijk ten einde van hem inlichtingen te ontvangen over het nog in nevelen gehuld traktaat van Juarez met de noord-amerikaansche regering, dat thans in diplomatieke stukken het traktaat Corwyn genoemd wordt, en waarbij — zoo als wij reeds vroeger meldden — eenige der vruchtbaarste mexikaansche provinciën door Juarez waren afgestaan tegen uitkeering van belangrijke amerikaansche geldsommen ter bestrijding van den thans gevoerd wordenden oorlog. Eene depêche van lord Lyons, engelsch gezant te Washington, heeft het bestaan van deze overeenkomst bevestigd, hoewel zij nog niet door het kongres bekrachtigd schijnt. Dat zulk traktaat voor Frankrijk onoverkomelijke hinderpalen zou opleveren en bij de mexikaansche en italiaansche kwestiën nog eene mexikaansche zou kunnen voegen, welke in moeijelijkheid van oplossing bij de twee anderen niet zou achterstaan, behoeft geen betoog.

— Het Journal des débats, — dat dezer dagen deed opmerken hoe de Voorzienigheid, die, volgens den paus, dezen kerkvoogd met een bijzonder oogmerk zijn gezag heeft geschonken; hem ook thans weder dat gezag met een bijzonder oogmerk kan ontnemen, — bevat in zijn nommer van gisteren een artikel waarbij betoogd wordt hoe voorstanders van de wereldlijke magt, in naam der vrijheid van godsdienst, deze verdedigende, door een veroordeelend vonnis in de pausselijke allocutie worden getroffen. De paus toch „buldert" even hard tegen zijne andere tegenstanders als tegen hen die den mensch het regt toekennen om vrij te denken en te spreken over de godsdienst, en eene eigene overtuiging te bezitten, allen welke de allocutie voor bedriegers en leugensprekers verklaart. Hadden dus de verdedigers van de wereldlijke magt reeds moeite genoeg om aan te toonen dat de pausselijke theokratie en de godsdienstvrijheid een en de zelfde zaak waren, thans nu de eerste de laatste veroordeelt, blijkt daaruit toch wel dat zij onvereenigbaar en vijandelijk tegenover elkander zijn. Nog vele andere inkonsekwentiën bevat de pausselijke allocutie, en de politieke stellingen zijn — volgens genoemd blad — zoo verzonken in den pausselijken kanselarijstijl dat men eerst den vloed moet laten voorbij gaan en de eb afwachten ten einde de denkbeelden te kunnen opvisschen en op het strand te trekken om ze aldus rustig te kunnen onderzoeken.

Italië.

Uit Turijn wordt medegedeeld dat de generaal Garibaldi na acht en veertig uren aldaar te hebben vertoeft naar Caprera is vertrokken, om weder zijne vroegere levenswijze te hervatten. La Monarchia nazionale waarin dit berigt wordt gevonden zegt tevens dat het nederleggen der betrekking van voorzitter der genuesche vrijheidsvereeniging door Garibaldi niet juist is, maar dat hij zijne magt slechts tijdelijk heeft opgedragen aan zijn vriend Crispi, die door zijn verblijf beter in staat is die betrekking thans te vervullen dan de generaal op Caprera. Overigens meent men dat het parlement spoedig zal ontbonden worden, daar de groote meerderheid niet meer aanwezig is, welke de regering noodig heeft om krachdadig te handelen.

— De rooverijen, die eenigen tijd geleden door krachtige maatregelen waren bedwongen, zijn in de laatste dagen weder begonnen. Chiavone is met eene talrijke bende tot Castel de Sangro doorgedrongen en heeft weder wijd en zijd de afschuwelijkste verwoestingen aangerigt. Andere rooverhoofdlieden zijn op verschillende plaatsen de grenzen overgetrokken, zoo dat zelfs de omstreken van Castellamare bij Napels niet veilig zijn. Hoewel deze handelingen der bourbonsche partij niet van politiek belang kunnen worden genoemd, blijkt het toch alweder hieruit, hoe het tijd is dat het broeinest dier rooverplannen wordt vernietigd, waar thans de ingevoerde giften voor St. Pieterspenning der vrome katholieken in den vorm van roovers weder worden uitgevoerd.

— De heer Giuseppe Montanelli, afgevaardigde in het parlement, vroeger professor in het toskaansche en handelsregt aan de universiteit van Pisa is dezer dagen overleden te Fucecchio alwaar hij geboren was. Zijn geheele leven was ten nauwste verbonden met de laatste worsteling van Italië voor hare onafhankelijkheid, waarbij zijne vaderlandslievendheid, getrouwheid en talenten uitblonken. Tijdens zijn verblijf te Parijs gedurende zijne ballingschap, telde hij onder zijne vrienden den beroemden schilder Ary Scheffer. De vertaling van het treurspel Medea, waarin Adelaïde Ristori zich bij de Nederlanders eene onverwelkbare laauwerkroon verwierf, heeft men aan zijne pen te danken.

BOEKBESCHOUWING.

De ellendigen, door Victor Hugo. Eerste deel.

De levensbeschouwing, waarvan Victor Hugo in dit werk uitgaat, is eene ziekelijke. Zij kan in het kort omschreven worden: Het heelal is slechts één groot geheel van rampspoed en lijden, zoo oneindig gevarieerd en met zoo wijde vertakkingen, dat medelijden de eerste en voornaamste pligt der wijzen en deugdzamen wordt. — In deze beschouwing ligt eene zekere waarheid opgesloten. Elk schrijver ontleent aan den grooten rijkdom der verschijnselen van het menschelijk leven natuurlijk datgene, wat het meest met zijn eigen karakter overeenkomt. De kleuren, waarmede Victor Hugo schildert, zijn altijd donker; in dit, zijn laatste, werk geeft hij zwarter schaduwen dan ooit te voren. Maar het onjuiste zijner beschouwing ligt hierin, dat hij het kwaad aan eene verkeerde oorzaak toeschrijft. Op het tooneel, dat hij ons te aanschouwen geeft, verheft zich, te midden van diepe duisternis, eene reusachtige gestalte als onderdrukker en boosdoener — de maatschappij. Deze is niets anders dan een georganiseerd geheel, dat zijne eigene zelfzuchtige bedoelingen tracht te bereiken, zonder iets te gevoelen van het lijden der menschheid. Zij drijft de ongelukkigen rusteloos naar den afgrond voort. Zij straft de overtreding harer konventionele wetten met eene eeuwigheid van zedelijke ellende. Laat een uitgehongerd man een stuk brood stelen: de maatschappij zal hem tot stof vermorselen. Laat eene vrouw, door gebrek vervoerd, zich overgeven aan een verleider: de maatschappij zal haar zonder deernis tot eene schandelijke en levenslange slavernij veroordeelen. Wat zou in staat zijn, de kracht dier wreede dwingelandij te breken? De godsdienst? Maar daartoe heeft het christendom onze beschaving nog veel te weinig doordrongen. Er is geen hulp in hemel of op aarde, dan de mogelijkheid dat misschien een enkele lichtstraal van individuële liefdadigheid of van individuëel medelijden van den donkeren hemel doorbreekt. Zoo dit niet geschiedt, dan moet de ongelukkige verworpeling zich overgeven aan het noodlot, en in den storm omkomen.

Het verkeerde dezer beschouwing springt van zelf in het oog. Omdat de ongelukkige dikwijls hard moet lijden, omdat zelfs nu en dan een onschuldige gestraft wordt, daarom behoeft de maatschappij nog niet veroordeeld te worden. Hare inrigting brengt het noodzakelijk mede, dat ellende menig mensch treft; maar hare resultaten zijn te zegenrijk om haar geheel omver te werpen, ten einde den dief die uit honger stal of de gevallene die uit armoede hare deugd prijs gaf, ongestraft te doen blijven.

Victor Hugo beschouwt den mensch geheel Pelagiaansch, als van nature volkomen goed. Volgens hem wordt de mensch slechts door een tweevoudigen verderfelijken invloed tot het kwade gebragt: door zijn lijden en door de tyrannie der maatschappij. Zoo laat Victor Hugo smart na smart, foltering na foltering, op zijn verdicht slagtoffer zich ophoopen. Is dit eindelijk tot de diepste ellende, tot eene hel van wanhoop vervallen; is alle deugd in hem uitgedoofd en alleen de begeerte naar wraak in hem overgebleven, dan onstaat er eene krisis: er komt een reddende engel; een vriendelijk woord, eene enkele daad van liefde roept eene plotselinge reaktie te voorschijn, en nu begint een geheele zedelijke vernieuwing. De geschiedenis van Jean Valjean is hiervan een duidelijk voorbeeld. Nadat Victor Hugo dezen oorspronkelijk goeden man van stap tot stap tot den laagsten trap van zedeloosheid heeft doen afdalen, begint hij hem, met behulp van enkele gunstige omstandigheden, tot deugd en eerlijkheid terug te brengen. Door de maatschappij verworpen, wordt Jean Valjean door een edelen bisschop met weergâlooze vriendelijkheid bejegend; door diens verhevene liefde ontwaakt zijn geweten, en hij komt tot besef van zijne zedelijke bedorvenheid. Maar de kracht der gewoonte is nog te sterk, en hij kan de verzoeking niet weerstaan, het zilverwerk des bisschops te stelen. Hij wordt ontdekt en gevangen genomen, maar de bisschop vergeeft hem ook nu zijn misdrijf en bewerkt zijne vrijstelling. Deze zeldzame grootmoedigheid treft hem diep; hij wordt een geheel ander man. Nog eenmaal echter bezwijkt hij voor zijne booze natuur en hij ontsteelt een' armen kleinen savoijaard een vijffrankstuk. Maar de smart, die deze jongen over 't verlies van zijn geld gevoelt, doet een galvanischen schok door de borst van den dief gaan, die nu een volkomen afschuw van zijne snoodheid krijgt; de krisis is voorbij en hij is voor goed voor de deugd herwonnen. — Het is zeker mogelijk, dat

zulke bekeeringen eensklaps plaats hebben; maar wij gelooven dat de ondervinding leert, dat het menschelijk hart in den regel niet vatbaar *is voor zulke plotselinge omkeeringen* van goed tot kwaad en van kwaad tot goed, als waarin Victor Hugo, die meester in het schilderen van menschelijk gevoel, zoo veel behagen schept.

In het werk is, voor zoo ver het althans reeds is verschenen, weinig plan of zamenhang. De schrijver schijnt in een reeks van verpersoonlijkingen het beginsel van het goede te willen vertoonen, zoo als het de verschillende slagtoffers van het Draconische wetboek der maatschappij verlost van zedelijken ondergang. De eerste verpersoonlijking van den goeden genius, tot welke wij ingeleid worden is de bisschop van D —, *monseigneur* Bienvenu Myriel, een ideaal van verheven menschenliefde en van volmaakte helderheid van ziel; zijn leven is eene aaneenschakeling van goede daden, tot verligting van het lijden zijner medemenschen. „Wat had de oude man meer noodig," zegt Victor Hugo aan het *einde zijner* schildering van dit heilige leven, „dan zijn tuin bij dag, en de aanschouwing der sterren bij nacht? In zijne kleine bezitting, met den hemel tot gewelf, kon hij God beurtelings aanbidden in zijne liefelijkste en in zijne meest verhevene werken. Een tuin om op en neêr te wandelen, met de oneindigheid om over te peinzen — wat kan iemand meer hebben? Aan zijne voeten iets om op te kweeken en te plukken, — boven zijn hoofd iets om over na te denken; een weinig bloemen op de aarde, — in den hemel, de menigte der sterren."

Als de bisschop aan het doel van Victor Hugo voldaan heeft, verlaat hij het tooneel en andere verpersoonlijkingen van liefde en deugd treden op. Jean Valjean en Madeleine worden de Elizas, op wie de mantel van den heilige Myriel valt. Nu begint ook eigenlijk de geschiedenis van Fantine, *die haren naam aan het eerste gedeelte van het boek geeft.* In haar wil Victor Hugo niet de wreede werking der wet aantoonen, maar de onmeêdoogende straffen, waarmede de maatschappij de onkuischheid der vrouw achtervolgt. Fantine gaat het zelfde proces door als vroeger Valjean. *Ellende op ellende* treft het arme meisje, tot dat zij zedelijk tot de diepste laagte is gezonken. Dan verschijnt Madeleine als Deus ex machina om haar te redden; het door wanhoop verscheurde hart vindt medelijden, en andermaal wordt een slagtoffer der maatschappij door de liefde van een bijzonder persoon gered van den zedelijken dood, die te dikwijls de straf van het ongeluk is.

Victor Hugo wil ons leeren dat de mensch altijd door uitwendige omstandigheden tot het goede of tot het kwade wordt gedreven, niet door inwendige oorzaken. Madeleine troost Fantine met de verzekering dat zij, niettegenstaande haar ontuchtig leven, nooit heeft opgehouden deugdzaam en heilig voor God te zijn. Het gevoel van verantwoordelijkheid, in 's menschen hart geplant, wordt zoo geheel miskend.

Bij al het verkeerde *in de beschouwingen van dit boek,* staat het als kunstwerk zeer hoog. De fijne schildering der karakters verraadt in bijzondere mate de meesterhand. Meesterlijk vooral wordt het innerlijk leven van ongelukkigen weêrgegeven, en *de fijne draden ontwikkeld* van het menschelijk gevoel in zijne verschillende fasen.

HANDELSBERIGTEN.

In de heden te Rotterdam door de Nederlandsche handelmaatschappij gehoudene veiling van 155,193 blokken Banca tin is alles verkocht. Men besteedde van f 67¼ tot 68⅜. De middenprijs was 67⅞.

Graanmarkten enz.

Amsterdam 25 junij. Tarwe en gerst onveranderd. Raapolie op zes weken f 48. Lijnolie op zes weken f 42¼.

Prijzen van effekten.

Amsterdam 25 junij.

Nederland.	Certifik. Werkelijke schuld	2½	pct.	63⅛
	dito Nationale dito	3	„	75
	dito dito dito	4	„	98⅜
	Aand. Handelmaatschappij	4½	„	137⅞
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5	„	101¼
	Certifik. Hope & co.	4	„	73⅛
	dito dito 1855, 6de serie	5	„	89⅞
	dito	6	„	51
	Aand. spoorweg			195
	Leening 1860	4½	„	87¼
Polen.	Schatkistobligatien	4	„	77¼
Spanje.	Obligatien	2	„	43⅜
	dito binnenlandsch	3	„	48⅛
	Certifik. coupons bewijzen			—
	Krediet instelling			—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek	5	„	51⅞
	dito amsterdamsche	5	„	72⅞
	dito nationale	5	„	60
	dito 1847/1852	2½	„	26¾
	Bank aktien	3	„	—
Belgie.	Certifikaten bij Rothschild	2½	„	52¾
Portugal.	Obligatien	3	„	45
	dito nieuwe	3	„	44¼
Grenada.	dito			—
Venezuela.	dito	2½	„	—
Illinois.	dito	7	„	—
Mexiko.	dito	3	„	26¼

Londen 24 junij. ten 12 ure. Consols 91⅞.
Weenen 23 junij. (slotprijzen) Metalliek 5 pct. 70,50.
Parijs 23 junij. (slotpr.) 4½ pct. compt. 97,— 3pct. 68,25.

Coupons en losbare obligatien.

Amsterdam 23 junij. Metalliek f 22,82½; Napelsche f —,—; Diverse engelsche in £ f 11,70; Engelsche Russen f 11,70; Fransche f 55,62½; Belgische f 55,62½; Pruissische f 34,56¼; Spaansche piasters f 2,40; Spaansche coupons per fr. f —,—; Hamb. Russen f —,—; Russische in zilveren roebels f 32,93¼; Poolsche in fl. f 27,12½; Nationale metalliek f 28,85; Dollars f —,—.

ZEETIJDINGEN.

Sedert 20 dezer zijn uit zee gekomen, bestemd voor Antwerpen: *Rose*, gez. Rhodes, Par; *London*, gez. Mielords, Dantzig; *Eduard Oberg*, gez. Berry, Genes; *Malakoff*, gez. Jago, *Morning Glory*, gez. Hobbs, beide van Callao; *Lady Kingsale*, gez. Gillard, Alemena; *Johann Friedrich*, gez. Taeks, Dantzig; *Paqualina*, gez. Lupo, Messina; *Midas* gez. Begg, Dublin; *Daguescher*, gez. Gallerie, Baijros; *Catherine*, gez. Couth, Londen; *Alkali*, gez. Raddings, Engeland; *Sirene*, gez. Wunderlich, Memel; *Mary Ogle* gez. Toms, Liverpool; *E. H. Harrington*, gez. Grahom, Boston; *Villa Nova*, gez. Ossoperd, Malta; *Jantina Roelfina*, gez. Broekema, Stettin. Voor Brussel bestemd: *Grietje de Waard*, gez. Pothuis, Riga; *St. Anthene*, gez. Sidey, Cane; *Maria*, gez. Ammann, Dantzig. Voor Gent bestemd: *Hazard*, gez. Wilse, Frederikstadt; *Furst Blucher*, gez. Staben, *Kromps. Jozephine*, gez. Johnsen, *Stever Wustrow*, gez. Schwenn, allen van Riga; *Enschedé*, gez. Toyen, Dantzig; *Don Francisco*, gez. Igalde, Matanzas. En voor Neuzen op order: *Alpha*, gez. Behrends, Riga.

Van Gent naar zee gezeild op avontuur: *Sophia Maria*, gez. Maass.

— Den 23 dezer is te Veere binnengekomen de engelsche schooner *Ariel*, gez. R. Howers, van Newcastle met kolen naar Middelburg bestemd.

WELDADIGHEID.

Ontvangen voor Enschedé:
Den 24 junij, bij ds. Michelsen, van E. P. f 20.

Na de laatste advertentie is voor den behoeftigen predikant bij ds. Koch nog ontvangen van A f 5.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:
F. W. MERENS, Predikant te Vlissingen,
en
S. A. S. F. Baronnesse TAETS VAN AMERONGEN.
Utrecht, den 20 Junij 1862.

De ondergeteekenden betuigen bij deze hunnen dank voor de vele bewijzen van deelneming, ontvangen bij het overlijden van hunnen Zoon.
F. M. BEUNKE.
E. J. BEUNKE — Zip.

Voor de vele bewijzen van deelneming bij gelegenheid van mijn' 85sten Jaardag, zeg ik bij deze mijnen hartelijken dank.
Middelburg, P. 's GRAEUWEN.
den 24 Junij 1862.

De ondergeteekende neemt deze gelegenheid te baat om openlijk zijne erkentelijkheid te betuigen aan den Heer V. VAN LISSA, Operateur, Heel- en Verloskundige alhier, voor de uitstekende wijze waarop die Heer eene kunstbewerking heeft verrigt aan de Oogen zijner Vrouw en haar van geheele blindheid heeft gevrijwaard. Te meer voelt hij zich tot dien openlijken dank verpligt, daar hij, elders woonachtig, verscheidene deskundigen en mannen van ondervinding gedurende vele jaren te vergeefs heeft geraadpleegd, en de Heer VAN LISSA daarentegen de moeijelijke operatie dadelijk met den besten uitslag heeft volbragt. De uitslag is zelfs zoodanig dat de lijderes, die, *op grond van vroegere weinig geruststellende verklaringen* van deskundigen, wanhoopte immer het gezigt weder te krijgen, thans geheel is genezen en verklaren kan zich in het volkomen bezit van het gezigt te mogen verheugen.
Middelburg, J. A. VAN DAM,
den 25 Junij 1862. Mechanisch Oogheelkundige van Dordrecht.

AANKONDIGING.

Bij geregistreerd Vonnis der Arrondissements Regtbank te Middelburg, den 26sten Februarij 1862 gewezen, is door Echtscheiding ontbonden het Huwelijk bestaan hebbende tusschen WILLEM PAULUS VAN DER MAREL, Werkman, regtens wonende te Vlissingen, zich ophoudende te Rotterdam, en MARIA SCHOONEVELD VAN BUUREN, *Werkvrouw, wonende te Vlissingen*, met al de gevolgen daaruit regtens voortvloeijende.
Waarvan aankondiging ingevolge de wet.
De Procureur der Eischeres,
(Kosteloos.) J. M. BRIEVE.

Oproeping van Schuldeischers.

Alle bekende en onbekende Schuldeischers, de bevoorregte en de Pand- of Hypotheekhebbende daaronder begrepen, ten laste van den Gefailleerden CHRISTOPHORUS LUDOVICUS — ook wel genaamd CHRISTOPHORUS LUCAS TEN STAPPER, laatstelijk Fabriekant in Gouden en Zilveren Werken te Middelburg, worden bij deze — krachtens bevelschrift van den Edel-Achtbaren Heer Regter-Commissaris in gemeld Faillissement, van den 24 Junij 1862, geregistreerd, opgeroepen om te verschijnen op Zaturdag den 12 Julij 1862, des voormiddags ten 11 ure, in de Raadkamer der Arrondissements Regtbank te Middelburg, ten Stadhuize aldaar, ten einde over te gaan tot de verificatie hunner *schuldvorderingen; wordende de genen die* zich aldaar door eenen Gemagtigde mogten verlangen te doen vertegenwoordigen, herinnerd dat de volmagten, ingevolge de wet, den af te leggen eed omstandig en naauwkeurig moeten inhouden.
Middelburg, den 25 Junij 1862.
De Curator in gemeld Faillissement,
[illegible]

De Regthebbende op eenig Brandhout, Scheepskniëen, twee Balken, een stuk Mast, een oud Anker, een Vat gemerkt J. Hennessy, vier Ribben van 10 en 8 El lengte en 8 duim dikte, een Gangplank lang 6,60 El, eene Sparreboom lang 6,35 El met onduidelijk merk, gelieve zich aan te melden bij den Burgemeester van **Arnemuiden.**

OPENBARE AANBESTEDING.

Op Zaturdag den 28 Junij 1862, des middags ten twaalf ure, in het Logement De Oude Zoutkeet, te **GOES,** zal de Heer F. G. WITTOUCK, ten overstaan van den Notaris VAN DEN BUSSCHE, residerende te Goes, in het openbaar trachten aan te besteden:
HET BOUWEN van EEN WOONHUIS en STEENEN SCHUUR, met bijlevering van al de **Materialen,** in den Jacobpolder aan het Sloe, Gemeente 's Heer-Arendskerke;
waarvan het bestek en de voorwaarden van heden af bij genoemden Notaris ter lezing liggen.
Informatien te bekomen bij den Heer HANNINCK, Opzigter te Goes, en bij genoemden Notaris.

OPENBARE VERKOOPING
op Woensdag den 9 Julij 1862, des morgens ten 10 ure precies, *op de Hofstede in den Broeder-en-Zusterpolder,* Gemeente **Wolphaartsdijk,** van eenen aanzienlijken
BOEREN INSPAN,
als: 22 stuks Paarden, van 1 tot 13 jaren, 33 stuks Hoornvee, 22 Varkens, zoo groot als klein, Hoenders en Kalkhoenen bij 't koppel; 8 Menwagens en toebehooren, eene Kar op riemen, 3 Driewielskarren, 11 Ploegen, een Rolblok, twee Schoffelploegen, twee Windmolens, 28 ijzeren en houten Eegden, twee Molborden, een Beerbak, 3 Snijbakken, een Waterbak, een Peenmolen, 10 Slepers, twee houten Bruggen, twee Zaadzeilen, een Hondenmolen, een Paarden dito, 3 Pompen, Geeselsteen en Paard, 18 Tuigen Wagen- en Ploegharnassen en verdere Bouw- en Melkgereedschappen, benevens 500 voeren Mest.
Informatien zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris A. SMALLEGANGE *te Goes, en bij den Opzigter in dien* Polder JOHANNES PEETERS.

WORDT AANGEBODEN
EENE PAVILJOENSCHUIT,
metende 61 Ton, in zeer goeden staat, met completen Inventaris, hetzij IN KOOP of IN RUILING, met eene **BOEIJERSCHUIT,** metende 40 à 43 Ton, mede in zeer goeden staat. Adres bij den Hoofdopzigter in den Anna-Jacobapolder, tegenover het Zijpe, Provincie Zeeland, of bij de Heeren VAN NIEVERVAART HEYTINK & Cie., te Dordrecht.

Door sterfgeval wordt ter overname aangeboden eene
TIMMERMANS-AFFAIRE,
met **HUIS, ERVE** en annex **PAKHUIS,** en de voorhanden **Gereedschappen.**
Adres: Korte Noordstraat, wijk L 105, alwaar tevens een Eikenhouten BOOGKABINET te Koop is.

TE KOOP een Span **Bruine MERRIEPAARDEN,** geschikt voor den Landbouw en het Rijtuig. — Adres Latijnsche Schoolstraat, D 25.

AANKOMST 1sten HARINGJAGER.

De **Nieuwe Groene Haagsche HARING** der eerste Vlaardingsche *bezending op heden aangekomen zijnde,* bevelen de ondergeteekenden zich beleefdelijk aan. — De orders worden met den meesten spoed geëffectueerd.
WED. Z. HOEK & ZONEN,
Rotterdam, 23 Junij 1862. Vischhandelaars.

DEPOTHOUDERS GEVRAAGD.

De Eigenaren eener Glasblazerij in Holland zoeken iemand, genegen op billijke voorwaarden het **Depôt van FLESSCHEN** in de Provincie Zeeland te houden.
Die eenige kennis van het artikel, goede informatien, relatien en localiteit kunnen aanwijzen, komen het meest in aanmerking. — Brieven franco onder het motto Glasblazerij bij den Heer J. W. SWAAN, Boekh. te Arnhem.

PHOTOGRAPHIE.

De ondergeteekende beveelt zich aan tot het vervaardigen van **PORTRETTEN op Papier,** in verschillende grootte, bijzonder voor PORTRAITS CARTES VISITES à l'instar de Paris.
Kortendelft, F no. 22. J. C. TAMSON.

Eene **Meid** benoodigd, St. Geertruidstraat H no. 107.

Een **Jongen** benoodigd bij den Banketbakker MILBORN.

Met toestemming van den Heer Burgemeester van Vrouwepolder *zal op Zaturdag den 5den Julij* aanstaande, te GAPINGE, naar den **RING GEREDEN** worden, voor de Liefhebbers van het gansche land.

STOOMBOOTDIENST
TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.
Uren van vertrek in Junij.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Donderdag	26	's morg.	11 ure.				
Vrijdag	27	's midd.	12	Vrijdag	27	's morg.	9,30.
Zaturdag	28	„	12,30.	Zaturdag	28	„	[illegible]
Zondag	29	namidd.	1	Zondag	29	„	10,30.
Maandag	30	's morg.	6	Maandag	30	„	[illegible]

[illegible] DE GEBROEDERS ABRAHAM[illegible]

BIJVOEGSEL
VAN DE
MIDDELBURGSCHE COURANT
van donderdag 26 junij 1862. — No. 76.

Staten generaal.

TWEEDE KAMER.

In de zitting van maandag is de beraadslaging voortgezet over de tariefsposten, voorkomende in art. 1 van het wetsontwerp tot herziening van het tarief van regten op den in-, uit- en doorvoer. Op onderscheidene artikelen werden amendementen voorgesteld, meestal om nog eenige meerdere bescherming te behouden. Geen enkel vond genade in de oogen der kamer. Aan de andere zijde werden ook alle amendementen afgestemd, die strekten om verhoogde regten weder terug te brengen, en zoo doende den fiskus iets te ontnemen van de [illegible] inkomsten die als ekivalent van sommige artikelen [illegible] zullen worden.

[illegible] plaats werden in het artikel „kramerijen" als [illegible] bij naam onder de bijzondere bepalingen opgenomen speelgoed en lucifers. De heer Cool drong aan op het leggen van eene belasting op dit artikel. De minister beloofde dit punt bij de herziening van het belastingstelsel in overweging te zullen nemen.

Het artikel „kaarsen" was gesplitst in smeerkaarsen met f 3 per 100 pond belast en andere soorten van was, spermaceti, en [illegible] pct. De heer Blom stelde een amendement voor om de eerste rubriek bij de tweede in te smelten en alles naar de waarde te belasten, hetgeen door den heer van Bosse nog meer vereenvoudigd werd door voor te stellen: kaarsen 5 pct. der waarde. De minister opperde bezwaar daartegen, omdat de waarde van smeerkaarsen niet goed te bepalen was. Dit amendement werd verworpen met 42 tegen 17 stemmen.

De heer Cool opperde eenige bezwaren tegen de vermindering van het regt op lood van f 2 op f 1,50 de 100 pond, die de minister beantwoordde door te wijzen op het stelsel der wet.

Over „de manufakturen" had de meeste diskussie plaats. De heer Guljé stelde voor het artikel manufakturen en stoffen te lezen als volgt:

Manufakturen van wollen stoffen, zuiver of gemengd, waarvan de zes nederlandsche ellen een pond of meer wegen, 100 ned. ponden f 24;

idem van wollen stoffen, zuiver of gemengd, waarvan de zes nederlandsche ellen minder dan een pond wegen, waarde 5 pct.;

idem en stoffen van wollen, lakens en kasimieren daaronder begrepen, 100 ned. ponden f 26;

idem van wollen, ruw en om geverwd te worden, ingevoerd wordende, 100 ned. ponden f 20;

idem van zijde, katoen, hennep, vlas, werk, en boomschors, [illegible] wit of gebleekt, gegomd, gewast, geverwd of gedrukt, zuiver of gemengd, passementwerk, lint, band, kant en tulle, [illegible], tafel- en servetgoed, tijk, damast, batist, kamerdoek, kousen, mutsen, handschoenen, sokken, broeken en alle andere geweven of gebreide kleedingstukken, niet afzonderlijk belast, waarde 5 pct.;

idem zeildoek van alle soorten, de rol van 42 ellen of minder 60 cent. Meer metende, wordt die als eene dubbele rol en derhalve tegen het regt van 60 cent berekend.

De bedoeling is eenvoudig om de manufakturen grootendeels naar het gewigt te belasten. Dit amendement werd door den heer Schimmelpenninck van der Oije ondersteund; door de heeren Zylker, Tutein Nolthenius, van Bosse, en de minister uit tweederlei oogpunt bestreden. Het beginsel, dat ons tarief op de waarde moet rusten, was in 1859 beslist; het is regtvaardiger maatstaf dan het gewigt, want daardoor belast men grove stoffen het meest, hetgeen de fabriekatie daarvan, meer dan van fijne aanmoedigt. Het beginsel was ook nu reeds beslist door de aanneming van het artikel aardewerk. De redaktie was voorts zeer gebrekkig; in no. 1 werden de zelfde soorten als onder no. 3 opgenoemd; gebreide wollen goederen van bonneterie waren vergeten; er was geen eenheid in het voorstel, want de ligtere stoffen zouden naar de waarde, anderen naar het gewigt belast zijn. De verdedigers van het amendement deden de bezwaren van tarifering naar de waarde vooral voor dit artikel uitkomen; men kende de waarde niet, benadering was onmogelijk en dus zou er fraude gepleegd worden en de wet niet waar zijn. De heer Guljé [illegible] wel het amendement, maar het werd verworpen met 49 tegen 14 stemmen.

Een tweede amendement op dit artikel gold de linnen manufakturen. De regering stelt voor het regt van 1 op 5 pct. te brengen; de heer van Heukelom, even als in 1859, poogde dit te beletten, in het belang van den linnenhandel. De minister verzette zich daartegen op grond van de belangen van den [illegible] en de billijkheid. Waarom zou men katoen met 5, linnen dat de [illegible]zienlijke gebruikt met 1 pct. belasten? Het amendement streed ook met het stelsel der wet. Het regt van 1 pct. was eene koncessie aan België geweest, door de opzegging van het traktaat vervallen. De voorsteller deed uitkomen dat linnen sedert 1825 lager regt betaalde. De heeren Meylink en van Nispen voegden zich echter bij den minister. Dit amendement verkreeg 25 stemmen vóór en 36 tegen.

De heer van Foreest poogde vervolgens de bepaling uit het ontwerp te ligten, dat de olie na 1 januarij 1864 in plaats f 2,20 slechts f 1,10 zou betalen. De overgang van f 5,50 binnen een jaar op dat cijfer was te groot, nadeelig voor de industrie en zou den windhandel bevorderen. Het regt is niet overeenkomstig het stelsel. De heer Idserda en de minister beweerden juist, dat een hoog regt dit laatste in de hand werkt; [illegible]slagerijën in Friesland en Groningen verlangen vermindering van het regt; olie is een artikel van eerste levensbehoefte. Op deze gronden onderging het amendement het lot van alle andere wijzigingen met 51 tegen 10 stemmen.

Eindelijk kwamen de heeren Wintgens, van Zuylen van Nyevelt en Cool met amendementen voor den dag om de regten op rozijnen, krenten en pruimen te verlagen, in het belang van den handel; zij werden met 42 tegen 19, 33 tegen 28 en 38 tegen 23 stemmen verworpen, omdat de kamer en de minister aan het stelsel der wet, om die regten op 5 pct. te brengen, vasthielden.

De verdere diskussie over het tarief is toen verdaagd.

In den loop der zitting zijn eindverslagen over de wetsontwerpen tot naturalisatie en tot wijziging van hoofdstuk X der begrooting voor 1861 uitgebragt.

TWEEDE KAMER.

Wetsontwerpen.

Regeling van het geneeskundig staatstoezigt, enz.

Hiertoe betrekkelijk zijn vier wetsontwerpen ingediend:

1. tot regeling van het geneeskundig staatstoezigt;

2. tot regeling der voorwaarden ter verkrijging der bevoegdheid van geneeskundige, apotheker, hulp-apotheker en vroedvrouw;

3. tot regeling der uitoefening van de geneeskunst;

4. tot regeling van de uitoefening der artsenijbereidkunst.

1. Het geneeskundig staatstoezigt omvat: *a.* het onderzoek naar den staat der volksgezondheid en, waar noodig, de aanwijzing en bevordering van middelen ter verbetering; *b.* de handhaving der wetten en verordeningen in het belang der volksgezondheid vastgesteld (art. 1). Het toezigt is, onder den minister van binnenlandsche zaken, opgedragen aan: *a.* inspekteurs en adjunkt-inspekteurs; *b.* geneeskundige raden (art. 2). Deze ambtenaren zijn bevoegd alle openbare gebouwen, scholen, gestichten van liefdadigheid, slaapsteden en fabrieken binnen te treden, ten einde zich met den toestand dier gebouwen uit het oogpunt der volksgezondheid bekend te maken (art. 5). Zij zijn bevoegd van overtreding der wetten en verordeningen betrekkelijk de volksgezondheid procesverbaal op te maken en de middelen en werktuigen, welke tot het plegen van die overtredingen gediend hebben, in beslag te nemen (art. 6). De inspekteurs benoemen kommissiën tot het visiteren der apothekers, het beoordeelen der tot onderzoek ingezonden rekeningen voor genees-, heel- en verloskundige hulp en geneesmiddelen, aan armen verstrekt ten koste van rijks, gemeente- of armbesturen (art. 13). De inspekteurs doen opmerkingen en voorstellen aan de provinciale- en gemeentebesturen, die wederkeerig met hen in overleg treden omtrent alles wat tot de volksgezondheid betrekking heeft (art. 14). De inspekteur vergezelt den officier van justitie bij zijn bezoek in de krankzinnigen gestichten (art. 18). Voor eene of meer provinciën te zamen wordt een geneeskundige raad benoemd, bestaande, behalve uit den inspekteur of adjunkt-inspekteur, uit minstens zes en hoogstens tien geneeskundigen, minstens twee en hoogstens zes apothekers en één regtsgeleerde. De koning behoudt zich voor, aan dien raad andere personen als leden toe te voegen (art. 22). Bij de invoering dezer wet houden de provinciale en plaatselijke kommissiën van geneeskundig toevoorzigt op te bestaan (art. 28).

2. In afwachting dat de wet tot regeling van het hooger onderwijs anders beschikke, blijft de bevoegdheid tot uitoefening der geneeskunst van de doctoren in de genees-, heel- of verloskunde, krachtens de thans geldende bepalingen verkregen of te verkrijgen, in stand (art. 1). In eenige, hier bepaaldelijk omschrevene gevallen, zijn de officieren van gezondheid tot het verleenen van genees- en heelkundigen bijstand bevoegd (art. 2). De graad van genees-, heel- en vroedmeester wordt verkregen ten gevolge van een natuurkundig en een geneeskundig examen (art. 4), omschreven bij de artt. 5 en 6. De bevoegdheid van hulp-apotheker wordt niet verkregen dan na aflegging van een natuurkundig examen, nadat vooraf bewijs is geleverd van kennis van de nederlandsche, latijnsche en fransche of hoogduitsche talen (art. 8). Om de bevoegdheid als apotheker te verkrijgen wordt vereischt het bewijs van minstens twee jaar als hulp-apotheker binnen dit koningrijk werkzaam te zijn geweest, en een theoretisch en praktisch schei- en artsenijbereidkundig examen (art. 9). Om de bevoegdheid als vroedvrouw te verkrijgen wordt vereischt het bewijs van als leerlinge in de verloskunde minstens tien gewone verlossingen in tegenwoordigheid van eenen verloskundige of van eene vroedvrouw verrigt te hebben, en een examen in de theoretische en praktische verloskunde (art. 10). De examens zijn openbaar, behalve die aan het ziekbed, die in het laboratorium en die in de verloskunde (art. 14). De genees- en heelkundigen, vroedmeesters, en tandmeesters, zoo ten platten lande als in de steden, die uiterlijk vier maanden vóór de invoering dezer wet toegelaten zijn, behouden hunne bevoegdheid. Voor de heelmeesters is daaronder begrepen het in- en uitwendig toedienen van geneesmiddelen bij gebreken, waarvan de behandeling tot het gebied der heelkunde behoort. De vroedmeesters verkrijgen gelijke bevoegdheid in hun vak (art. 16). De gepensioneerde of op andere wijze eervol ontslagen officieren van gezondheid, die twintig jaren hebben gediend, zijn bevoegd tot het verleenen van genees- en heelkundigen bijstand (art. 18.) Deze wet treedt in werking den 1 januarij 1863 (art. 22).

3. Uitoefening der geneeskunst is alleen geoorloofd aan de genen aan wie de bevoegdheid daartoe bij de wet is toegekend (art. 1.) Alleen de bevoegde geneeskundige mag in het openbaar een geneesmiddel tegen eene ziekte aanbevelen, of aankondigen dat hij de geneeskunst uitoefent. De uitgever van een openbaar geschrift mag zoodanige aanbeveling of aankondiging niet dan op schriftelijk en onderteekend verzoek van den betrokkene doen (art. 3.) De geneeskundigen moeten van 't overlijden hunner lijders aangifte doen bij den ambtenaar van den burgerlijken stand, met opgave van de oorzaak van den dood (art 5.) Uiterlijk binnen drie dagen geven zij aan den provincialen inspekteur en aan het gemeentebestuur kennis, wanneer eene ziekte waardoor de volksgezondheid bedreigd wordt onder hunne behandeling is gekomen (art. 6.) Zij mogen geene geneesmiddelen afleveren dan in gemeenten waar geen apotheker gevestigd is (art. 9.) Bij gewigtige voor hunne zieken of gevaarlijke misslagen, of onzedelijkheid, of bij verzaking van hunnen eed van geheimhouding, wordt aan de geneeskundigen hunne bevoegdheid tot uitoefening ontzegd voor den tijd van eene maand tot één jaar. In geval van herhaling kan die bevoegdheid hun voor altijd ontnomen worden (art 20). Met gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar en boete van f 75 tot f 300, te zamen of afzonderlijk, worden de genen gestraft die van de uitoefening der geneeskunst hun bedrijf maken, zonder daartoe bevoegd te zijn (art. 21). Elke andere overtreding dezer wet wordt met boete van f 10 tot f 200 gestraft, hetgeen bij herhaling kan gebragt worden tot f 500 en gevangenisstraf van drie dagen tot twaalf maanden (art. 22.) Deze wet treedt in werking den 1 januarij 1863 (art. 27).

4. Geneesmiddel is elke zelfstandigheid aan welke de bestemming toegekend of die gebruikt wordt tot het genezen van een ziekelijken toestand (art. 1). Alleen de bevoegde tot uitoefening der artsenijbereidkunst mag in het openbaar aankondigen dat een geneesmiddel bij hem of bij anderen verkrijgbaar is. De uitgever van een openbaar geschrift mag zoodanige aankondiging niet dan op schriftelijk en onderteekend verzoek plaatsen (art. 2). De apotheker mag niet meer dan eene apotheek hebben (arr. 4). Voorschriften over de inrigting der apotheken en het bewaren der geneesmiddelen en vergiften (art. 5—8). Vermoedt de apotheker in een recept eene welligt schadelijke vergissing, dan geeft hij daarvan terstond mondeling of schriftelijk kennis aan den geneeskundige die het voorschreef. Is deze afwezig, dan stelt hij de aflevering uit, met onmiddellijke kennisgeving daarvan aan den geneeskundige (art. 9). Aan de voorwerpen, waarin geneesmiddelen worden afgeleverd, wordt een wit papier gehecht wanneer die middelen voor inwendig, en een blaauw wanneer zij voor uitwendig gebruik bestemd zijn (art 12). De apotheker mag bij de berekening der geleverde geneesmiddelen niet gaan boven eene prijslijst, vast te stellen door den minister van binnenlandsche zaken (art. 19). Alle apotheken, de militaire uitgezonderd, worden op onbepaalde tijden onderzocht door gekommitteerden van den geneeskundigen raad (art. 27). Bij grove misslagen, onzedelijkheid, schending van den eed van geheimhouding of ondeugdelijkheid van de apotheek na herhaalde visitatie, kan den apotheker voor eene maand tot een jaar zijne bevoegdheid ontzegd worden (art. 34). Voor elk ondeugdelijk bevonden geneesmiddel wordt eene boete van f 3 opgelegd (art. 36). Deze wet treedt in werking den 1 januarij 1863 (art. 41).

Ontbinding van den raad der gemeente Heemstede.

Volgens de uitkomsten der jongste volkstelling is de bevolking van Heemstede beneden de 3000 zielen gedaald, en moet het getal raadsleden dus van 11 op 7 verminderd worden. Onder de verschillende middelen, die zouden kunnen aangewend worden om die vermindering te bewerkstelligen, is eene geheele ontbinding van den tegenwoordigen raad aan de regering het geschiktst voorgekomen. Het wetsontwerp bepaalt dus dat de raad op een nader te bepalen tijdstip ontbonden wordt, dat de verkiezing van zeven leden voor den nieuwen raad plaats zal hebben op den derden dingsdag der aanstaande maand julij, en dat de nieuwe raad den derden dingsdag in augustus van dit jaar bijeen zal komen.

Onteigening van perceelen voor den spoorweg van Rozendaal naar Bergen op Zoom.

Dit wetsontwerp verklaart, dat het algemeen nut de onteigening vordert, ten name van den staat, van de eigendommen, noodig tot den aanleg van den spoorweg van Rozendaal naar Bergen op Zoom, door de gemeenten Rozendaal, Wouw en Bergen op Zoom, uitgaande van den spoorweg van Antwerpen naar Moerdijk, bij Rozendaal, met eene bogt langs Vijfhuizenberg en Hulsdonk, en vervolgens in regte rigting loopende langs Vinkenbroek, het dorp Wouw, de Roskam en Vredenburg, om met een bogt Bergen op Zoom te naderen, en oostwaarts daar langs regt door te loopen tot de grensscheiding der gemeente Woensdrecht.

Onteigening van perceelen voor den spoorweg van Utrecht naar Zwolle.

Dit wetsontwerp verklaart dat, ter uitvoering van de koncessie, krachtens des konings magtiging van 17 julij 1858 no. 76, verleend voor den aanleg en de exploitatie van een spoorweg van Utrecht, langs Amersfoort, Nijkerk en Harderwijk tot Zwolle, het algemeen nut de onteigening vordert ten name van den staat, van de eigendommen, noodig tot den aanleg van het gedeelte van den spoorweg, dat zich uitstrekt van de rivier den Yssel tot Zwolle, door de gemeenten Zwollekerspel en Zwolle, van den linker oever der rivier, ter plaatse waar het gedeelte van Utrecht tot den Yssel zal eindigen, loopende met eene bogt tusschen het Nieuwe Werk en de Schellenberg door, verder langs het Israëlitische kerkhof, om met eene tweede bogt in de nabijheid der Willemsvaart aan te sluiten aan den ontworpen staatsspoorweg bij Zwolle.

VERSLAG

gedaan door burgemeester en wethouders aan den gemeenteraad van Middelburg,

NAAR AANLEIDING VAN ART. 182 DER GEMEENTEWET.

Eerst nu zijn we in de gelegenheid eenige mededeelingen te geven uit bovengenoemd verslag. Om twee redenen kunnen wij ditmaal daarbij zeer kort zijn: vele zaken zijn onzen lezers reeds bekend geworden door onze verslagen van de gemeenteraads-zittingen, en bovendien heeft het verslag reeds bekendheid gekregen, daar reeds eenigen tijd geleden aan al

de geabonneerden op het gemeenteblad een exemplaar is toegezonden.

Tot enkele opgaven zullen wij ons dus bepalen.

Even als in het vorig verslag worden de mutatiën gedurende den loop van het jaar aan het cijfer der bevolking op 31 december 1860 aangesloten, daar de officiële uitkomsten der volkstelling van 31 december 1860 op het einde van 1861 nog niet bekend waren. Deze zijn voor zoo veel Zeeland betreft eerst in februarij van dit jaar openbaar gemaakt — zie onze courant van 18 februarij. — Middelburg zou volgens deze op 31 december 1860 slechts 16259 zielen tellen. De bevolking, zoo als die nu in het verslag wordt opgegeven, bedroeg op 31 december 1860 7550 mannen, 8681 vrouwen, totaal 16231; op 31 december 1861 7565 mannen, 8776 vrouwen, totaal 16341. Er is dus eene vermeerdering der bevolking op te merken van 110 personen, welke is veroorzaakt door het grootere getal geborenen dan overledenen: het eerste wordt door het laatste met 161 overtroffen. Ook nu heeft zich het bedroevend verschijnsel voorgedaan dat meer personen uit deze gemeente zijn vertrokken dan er zich hebben gevestigd. Het verschil bedraagt 51; maar men moet hierbij nog bepaald in het oog houden dat het verschil bij de mannelijke bevolking nog veel ongunstiger is. Terwijl toch 18 vrouwen meer zich hier hebben gevestigd, is het getal der mannen die deze gemeente hebben verlaten 69 meer dan dat van hen die er zich hebben neder gezet.

Op 31 december ll. bevonden zich uit deze gemeente: in het gesticht te Delft 7 krankzinnigen; in de gestichten te Ommerschans en Veenhuizen 25 personen; in het huis van burgerlijke en militaire verzekering alhier 18 personen.

Onder de geboorten, zijn begrepen 1 drie- en 9 tweelinggeboorten, als de eerste bestaande uit: drie dochters, de laatste uit 2 van twee zoons, waarvan één levenloos, 5 van twee dochters en 2 van een zoon en eene dochter. Als onecht zijn aangegeven: 27 kinderen, zijnde 6 minder dan het vorig jaar.

Het getal huwelijken, in 1861 voltrokken, bedroeg 13 minder dan in 1860 en alzoo 115.

Van dezen zijn er 21 op overgelegde bewijzen van onvermogen, ter voldoening der zegelkosten enz., aangegaan, terwijl bovendien 26 inwoners elders hun huwelijk hebben voltrokken.

Voor zoo veel bekend is, zijn geene landverhuizers naar Noord-Amerika of andere overzeesche gewesten vertrokken.

Met het oog op de koninklijke besluiten van 3 november 1861 zouden met den aanvang van 1862 nieuwe bevolkingsregisters worden ingevoerd. Zij zouden op de tot dusver gebruikelijke wijze gesplitst worden in boekdeelen, of reeksen van boekdeelen, in de volgorde der wijken en huisnommers, terwijl in de wijze der inschrijving, wat de dienstboden betreft, voor alsnog geene verandering zou gebragt worden. Deze registers zouden in dubbel bijgehouden worden, namelijk een ter gemeente-sekretarie, het ander door den wijkmeester van elke wijk.

Burgemeester en wethouders spreken in hun verslag het gevoelen uit dat de opgaven, verkregen bij de laatste volkstelling, wegens de vele daarin door overlijden, geboorte en verhuizing voorgevallen wijzigingen, van niet veel nut meer kunnen zijn. Ten einde evenwel de volledigheid en naauwkeurigheid der nieuwe registers te bevorderen, hebben wijk- en buurtmeesters een onderzoek aan de huizen hunner wijk gedaan, ten einde zich te overtuigen, of de aangiften door de ingezetenen behoorlijk zijn geschied en overeenkomen met de daarvan gehouden aanteekening. Geschiedt dit met eenige naauwgezetheid, — zoo lezen we verder in het verslag — dan kunnen de daardoor verkregen opgaven, getoetst aan die der laatste volkstelling, tot goeden grondslag strekken voor de nieuwe registers.

Het getal kiezers bedroeg voor de leden van de tweede kamer der staten generaal en voor die van de provinciale staten 473 en voor de leden van den gemeenteraad 765. Slechts twee verkiezingen hadden plaats, te weten eene den 12 februarij, voor een lid der provinciale staten, ter vervanging van den heer mr. M. F. Lantsheer, die gemeend had zijn ontslag te moeten nemen, ten gevolge zijner benoeming tot raadsheer in het provinciaal geregtshof in Zeeland. Van de 473 kiezers in deze gemeente hebben daaraan 168 deelgenomen. De heer mr. T. A. Lambrechtsen werd gekozen.

De andere verkiezing bepaalde zich tot het voorzien in de zes vakatures van lid van den gemeenteraad, ontstaan door de gewone periodieke aftreding. Van de 765 uitgegeven stembiljetten werden er 262 ingeleverd. De aftredenden werden allen herkozen, te weten: de heeren mr. N. C. Lambrechtsen van Ritthem, mr. J. F. Bijleveld van Serooskerke, H. Rekker, A. H. G. Fokker, A. Caland en mr. A. F. Siffié. Bij de verkiezingen zijn geene vragen gerezen, die tot beslissingen konden aanleiding geven.

In het personeel van den gemeenteraad is geene verandering gekomen, evenmin in de zamenstelling der vaste kommissiën.

De wenschelijkheid — zegt het verslag — om de jaarwedden van sommige gemeente-betrekkingen en bedieningen te verhoogen, deed zich sedert langen tijd gevoelen. Met het oog op de financiën der gemeente kon die verhooging zich evenwel voor alsnog maar alleen bepalen tot de ambtenaren en bedienden, voor welken zulks het meest noodzakelijk geacht werd. Ten hunnen behoeve is dan ook, ingaande met den 1 julij, beschikt over een meerder jaarlijksch bedrag van ongeveer f 1500.

Aan den heer A. A. Sanders, den 29 januarij 1821 aangesteld als klerk ter sekretarie dezer gemeente, thans aldaar nog werkzaam als eerste kommies, viel dit jaar alzoo het voorregt ten deel zijne veertigjarige dienst als gemeenteambtenaar te mogen herdenken. Het behaagde den gemeenteraad, hem, namens de gemeente, wegens zijn onafgebroken betoonden ijver en zijne getrouwe pligtvervulling een aandenken aan dien dag aan te bieden.

De navolgende plaatselijke verordeningen werden vastgesteld:

Op het lager onderwijs, den 21 oktober 1861;

die, regelende het getal der scholen en den omvang van het onderwijs, den 21 oktober;

tot heffing van schoolgelden en op de invordering daarvan, van gelijke dagteekening; doch bij het einde des jaars nog niet door den koning goedgekeurd.

De in 1860 vastgestelde verordening, houdende bepalingen omtrent de plaats en den verkoop van aard- en boomvruchten, werd den 11 januarij 1861 afgekondigd; terwijl de mede vroeger vastgestelde reglementen en tarieven voor de beurtveren op Utrecht en Zierikzee v. v. in den loop van 1861 insgelijks de vereischte goedkeuring erlangden.

De gemeenteraad stelde ook de volgende instruktiën vast:

voor den kontroleur bij de plaatselijke belastingen, den 7 mei 1861;

voor den gemeente-archivaris, den 19 junij;

voor den marktmeester en assistent-marktmeester, den 21 augustus;

voor den klokkenist en assistent-klokkenist, den 21 augustus;

voor de hoofd- en hulponderwijzers op de scholen voor lager onderwijs, den 21 oktober.

Ook door burgemeester en wethouders werden eenige instruktiën voor plaatselijke ambtenaren en bedienden vastgesteld.

Aan het bij het einde des vorigen jaars bestaande voornemen, om met 1862, in navolging van hetgeen elders geschiedt, van wegé de gemeente uit te geven en tegen eene geringe geldelijke opoffering voor een ieder verkrijgbaar te stellen, alle van het gemeentebestuur uitgaande en voor het publiek belangrijke aankondigingen, verordeningen en dergelijken, een en ander te vervatten in een op verschillende tijdstippen uit te geven gemeenteblad, is gevolg gegeven. De proef wordt gelukkig geslaagd geacht; in 29 nommers verschenen 140 bl. 8o druk, waarvoor, met een exemplaar van al de in 1861 afgekondigde verordeningen en van dit jaarverslag over 1860, aan de talrijke inteekenaren slechts twee gulden behoefde in rekening gebragt te worden. Hoewel deze uitgaaf in hare kosten kan voorzien, wordt het wenschelijk geoordeeld dat nog meerdere inteekenaren toetreden, waardoor de prijs nog belangrijk verminderd en de publiciteit nog bevorderd zoude kunnen worden.

Een gedeeltelijke verplaatsing en verschikking van de gemeente archieven wordt als zeer aanstaande voorgesteld. De werkzaamheden der katalogisering van den heer mr. J. H. de Stoppelaar, in mei tot archivaris benoemd, als blijk van erkentelijkheid voor het reeds door hem ten behoeve van het archief verrigte, bepaalden zich voor zoo veel betreft de „Grafelijke tijden" tot het onderzoek en de beschrijving van de bescheiden, bijeengevoegd in de registers no. 51 tot en met 76. Deze bevatten uit voormeld tijdperk 420 stukken, welke, gevoegd bij de vroeger bewerkte bescheiden, reeds nu meer dan 2100 bedragen.

Genoemde registers hebben tot opschrift: Vercoopinge der geestelijke goederen in Walcheren, Poincten van beschrijvinge, 1579—1613, Poincten van beschrijvinge, 1614—1710, Rekencamer van Zelandt. etc., Rekeningen gesloten ter rekencamer van Zelandt, 1618—1628, Rekeningen gesloten ter rekencamer van Zelandt, 1631—1634, Den grote Zeeuwsche thol, Admiraliteijts saken, Muntsaken, Oostindische compagnie, Westindische compagnie, Militie saeken, 1577—1672, Bysonderheden meest concernerende het Huijs van Nassau, 1593—1671, Bysonderheden met Engelandt., Bysonderheden met diverse potentaten., Bysonderheden met de Noordse croonen., Kerckelycke saken., en Brieven aan de stadt.

Dit laatste register is nog niet gekatalogiseerd, als eerst onlangs onder andere registers gevonden, na langen tijd ontbroken te hebben.

Het register no. 77: Brieven aan de stadt 1406—1499, bekleedt, zoo om den rijkdom van zijnen inhoud, als om de echtheid van de daarin vervatte bescheiden, eene eerste plaats onder de kartularissen van het oude archief. Volgens het opschrift zouden daarin vereenigd zijn de brieven, aan de stad geschreven, van het jaar 1406 tot het jaar 1499. Dit is echter minder juist; het oudste stuk dagteekent eerst van het jaar 1460 en men vindt er onder de latere zelfs één van het jaar 1522. Ofschoon vele van deze bescheiden onder den naam van brieven zouden kunnen begrepen worden, zoo verdient evenwel het meerendeel eerder den titel van charters of officiële oorkonden, welke talrijke bijdragen leveren tot eene verzameling van echte stukken uit de laatste jaren van de bourgondische heerschappij en uit het begin der regering van de graven uit het oostenrijksche stamhuis. Meestal hebben zij betrekking op den buitenlandschen handel van Middelburg, waarvan men den beduidenden omvang daaruit eerst regt leert kennen.

Eene bijzondere vermelding verdient dit register nog om de menigte van eigen handteekeningen van verscheidene voorname vorsten en personaadjen, die in die tijden eene belangrijke rol op het staatstooneel hebben gespeeld.

Omtrent de belastingen op voorwerpen van verbruik lezen we in het verslag o. a.: „De opbrengst der belastingen op voorwerpen van verbruik, was dit jaar, even als ten voorleden jare, weder niet ongunstig, bedragende in totaal f 162109,23½, of f 11627,98 boven het op de gemeentebegrooting uitgetrokken cijfer, waarbij valt op te merken dat die begrooting nog bijna f 5000 hooger is dan die van 1860. In mindering van het hooger bedrag komt echter eene som van f 3101,75½ wegens meerdere teruggaaf, zoo door uitvoer, als wegens verleenden vrijdom. Het meerdere bedroeg dus zuiver f 8526,22½.

„Genoemde opbrengst was als volgt:

VOORWERPEN VAN VERBRUIK.	BEGROOTING.	OPBRENGST OVER 1861.	VERSCHIL IN OPBRENGST.	
			MEERDER	MINDER
Dranken	f 49072,02^{5}	f 48919,48^{5}		f 152,54
Gemaal	„ 45000,00	„ 51634,16	f 66[illegible],16	
Geslacht.	„ 8491,04^{5}	„ 8905,05	„ [illegible],00^{5}	
Brandstoffen . . .	„ 30414,86^{5}	„ 34566,85	„ 4151,98^{5}	
Bouwmaterialen. .	„ 1977,88^{5}	„ 1748,55^{5}		„ 229,33
Boter en kaas . .	„ 14419,38	„ 15071,19	„ 651,81	
Drooge en zontev.	„ 806,53^{5}	„ 922,37	„ 115,83^{5}	
Zoete olie.	„ 300,00	„ 342,07^{5}	„ 42,07^{5}	
Totaal . . .	f 150481,25^{5}	f 162109,23^{5}	f 12009,86	f 381,87

„Als de hoofdzakelijke redenen der meerdere opbrengst kunnen wij melden, dat die van het gemaal grootendeels veroorzaakt is door eene meerdere konsumtie [illegible] der buitengewone duurte en slechte hoedanigheid [illegible]appelen in het afgeloopen jaar, terwijl de meerdere opbrengst der brandstoffen voornamelijk haren oorsprong vindt in het wisselvallige van den aanvoer der ladingen steenkolen, hetwelk dan ook gemaakt heeft dat het cijfer der begrooting over 1861 f 2200 lager was dan dat, hetwelk als opbrengst over 1860 was geraamd."

De meerdere opbrengst van de belasting op het geslagt wordt niet aan meerder gebruik van vleesch maar aan de wijziging van het tarief toegeschreven.

De kohieren van den hoofdelijken omslag over 1860, gezamenlijk vastgesteld op f 25241,05 hebben, na aftrek van alle onwaarde en restitutiën, zuiver f 23869,86½ opgebragt.

De kohieren over 1861 werden door gedeputeerde staten goedgekeurd tot een bedrag van f 24060,61½, onder opmerking dat zij voor het vervolg op eene indeeling in klassen aandringen en bezwaar zouden maken voortaan een op andere wijze ingerigt kohier goed te keuren. Onze lezers weten reeds dat na langdurige onderhandeling, voor het kohier voor 1862 aan het verlangen van gedeputeerde staten is toegegeven. (Zie de nommers onzer courant van 15 februarij, 29 maart en 6 mei van dit jaar).

Ten gevolge van het verwerpen door den hoogen raad van de voorziening in kassatie tegen het arrest van het provinciaal geregtshof van Zuid-Holland, waarbij de gemeente veroordeeld was tot teruggave van betaalden hoofdelijken omslag ad f 2137,66, is voor die som en de proceskosten ad f 2615,27 af- en overschrijving op verschillende posten gedaan.

De herstellingen aan het raadhuis zijn voortgezet; de abdijtoren werd hersteld en geverwd; ook aan het waaggebouw hadden herstellingen plaats; het ameublement in de raadzaal is verbeterd, en een nieuwe loskraan is gesteld, kostende met fondering enz. f 6670.

De bovenlokalen van het provoosthuis ten behoeve van den waarborg afgestaan zullen f 35 meer aan huur kunnen opbrengen, terwijl voor de lokalen van het raadhuis, in de arrondissements regtbank in gebruik eene huur van f 800 is bedongen. De aanvragen tot het verkrijgen van gemeentegrond waren zeer talrijk en zullen eene vermeerderde opbrengst geven van f 103,68.

Het onderhoud van de binnen deze gemeente gelegen wandelplaatsen en wegen heeft f 945 gekost; voor 1862 is dit gegund voor f 844. De opbrengst van boomen en hakhout bedroeg f 1357,80.

In den toestand der straten begint men langzamerhand eenige verbetering waar te nemen. Het schoonhouden en wieden van pleinen en grachten heeft f 1565,88½ gekost.

De jaarlijksche vernieuwing van 75 kub. ellen metselwerk en 1000 □ ellen voegwerk aan de kaaimuren moet, bij hunne groote uitgestrektheid en den toestand waarin deze verkeeren, geheel onvoldoende geacht worden.

Het verslag bespreekt verder het plan tot demping van het Spui en het spuikanaal en tot vervanging der houten beschoeijing aan de binnengrachten door puinglooijing.

Met de uitbaggering van het havenkanaal door middel van den stoombaggermolen is in 1861 zonder bijzondere [illegible]gelukken voortgegaan. Het werk werd aangevangen den 10 april en geëindigd den 30 oktober, zoo dat ruim 29 weken daaraan werd gearbeid. In dien tijd zijn met den molen 45,621 kub. ellen uit de haven en 15,046 kub. ellen uit de kaden uitgebaggerd, terwijl bovendien nog 6,388 kub. ellen met de schop uit de kaden zijn verwerkt. In het geheel is dus de aanzienlijke hoeveelheid van 67,055 kub. ellen uitgebaggerd, zoo dat in dat opzigt volkomen aan de verwachtingen omtrent het vermogen van de baggermachine is beantwoord.

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.